

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 17 (2245) 2001 m. rugpjūčio mėn. 28 d.

Eina 46-tus metus

Melbourne

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

kasdien labadien plaka. Kad galėčiau
visų Jūsų žingsnius, darbus, mintis,
vargus ir džiaugsmus Dievo vardu
palydėti ir Jums visiems pagalbos,
paramos, stiprybės, jėgų ir kitų dovanų
prie Viešpaties altoriaus, kurie
linksmina jaunystę ir senystę,
papasątyti.

Atsidūręs į karščių dvelkiantį ir
kartais naktimis retu lietumi
palaistomą kraštą, žvalgaus aplinkui
nuo stogo namų, kurių kambarių dar
nespėjau suskaičiuoti, o jų gyventojų
ant vienos dviejų rankos pirštų
nesunku surokuoti, galvoju, kur
mane Dievas savo pirštu, provincio
liepimu nubloškė. Sen ar ten, šiaip ar
taip, geri, protingi ir švėti žmonės
sako: kur pasėtas, dyk, kur pasodintas
- žydėk. Nežinau, kaip čia man
pasisėks išdygti ir prigyti, bet kolei bus
gyvas bent vienas Čikagos lietuvis,
man darbo užteks, nes duonos, migio,
kambarių ir netvarkos šiame pustučio
aukšto didžiuliam name ir daugelio
žmonių šeimose, širdyse ir gyvenime
netruksta. Taigi "Kol dar į karštą
negulės, broli, raitokis rankoves ir
prizėlusios kūkaliais ir usnimis dirvos
nepaleisk... Tuomet, kai pajusi, kad
kūns ims stingti, dvasia jau apsnūdus,
vėlu bus į darbą, nei sėsi, nei pjausi..."

Jūs nuoširdžiausiai ir dėkingai
prisimenąs prie altoriaus. Taip pat
niekad pasraš manęs neužmiršti
savo maldose, kad Dievas savo
palaiminga ranka, laimingų mūsų
darbą, žygius vaikus ir namus. Jums
kuo geriausias ir gausiausias Dievo
palaimos, sveikatos, vienybės ir
ramybės iš sielos gelmės, prašąs...
Čikaga, 2001 birželio 13, šv. Antano
dieną, Jūs abiem rankomis laiminąs.

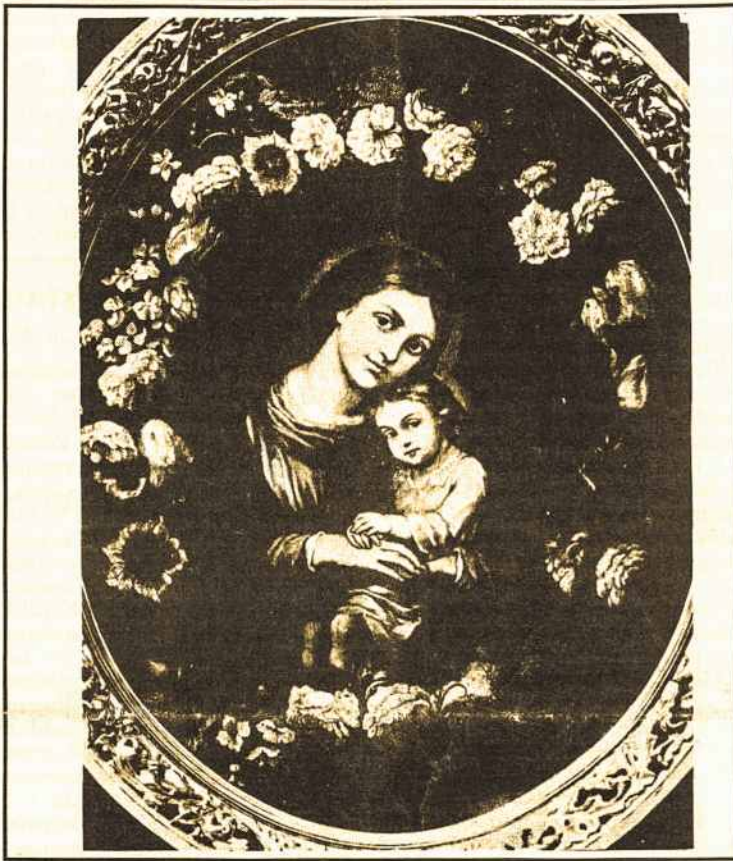
Kun. K.J. Ambrasas

Garbė Jėzui ir Marijai

Tegul Jums už viską, ką Dievui,
žmonėms ir man padarėte, bus
atlyginta dangiškomis malonėmis!

Nuoširdžiausia padėka tiems,
kurie šapu lapu, mielu laišku (-ais),
keliais žodžiais arba net keliais
įdomiais puslapiiais aplanko mane,
persikėlusį į naują vietą, naujus namus,
tenai, kur Čikagos upės nedrąsiai
vingiuoja, kur Mičigano ežeras į
cementinius krantus teliuškuoja, kur
švyturių sirenos per visą parą ūkauti
ir dūsuoti nepaliauja, o lėktuvai su
traukiniais viens už kitą kuo smarkiau
lenktyniauja. Stebėdamas šiuos
vaizdus iš arti ir iš tolo, visa sąmone ir
dar šviesaus proto būdamas, dėkoju
Jums, namams ir statinei, ir lankams.

Kaip musulmonas, kurion tik
vieton atsikliuvęs ir norėdamas
melstis, žvalgosi, kurian šonan Meka
atsidūrus, kad į ten atsikusęs veidu
pradėtų savo maldą, taip ir aš
pakliuvęs į daugiamilijoninį didžiū
pastatų pritupdytą didmiestį, dairausi,
kuriame šone būtų Rytai, kad galėčiau
atsigrežęs į tą šoną kryžiaus ženklų
paženklinti tą pasaulio šalį, kur "Bėga
Šešupė, kur Nemunas teka, kur mūsų
tėvynė, graži Lietuva. Kur broliai,
artojai, lietuviškai šneka, kur skamba

po kaimus Birutės daina..." ir kur dosnios Kanados, Australijos širdys

Šventojo Rašto Išėjimo
knygoje pasakojama apie Mozę,
kuriam apsireiškęs Dievas pavedė
išvesti tautą iš nelaisvės. Šis įvykis
mums primena ir ragina mus
pamąstyti apie tai, jog Dievas
prakalbina ne vieną kitą istorinę
asmenybę, ne kokį išrinktąjį ar
šventąjį, bet visus žmones ir
kiekvienam skiria gyvenimo užduotį.
Jėzus Kristus šią tikrovę palygino su
šeimininku, kuris "turėjo savo
vynuogynę pasisodinęs figmedį". Šis
figmedis buvo pasodintas ne
atsitiktinai, bet tam, kad neštų vaisių,
todėl šeimininkas kasmet eidavo
pažiūrėti, ar tikrai medis neša vaisių,
o trečiasias metais visiškai nusivylęs
nusprensdė, jog reikia jį iškirsti: "Kam
dar žemę alina!"

Dievas, gyvybės ir mirties
šeimininkas, gimimo dieną kiekvienam
žmogui skiria užduotį nešti gerų vaisių
savo šeimoje, visuomenėje ir
Bažnyčioje. Kai kam atrodo, kad
tikinčio žmogaus pagrindinis
užsiėmimas yra tik malda. Iš tikrųjų
malda privalo užimti svarbią vietą
žmogaus gyvenime, kad netaptume nuo
kamieno - Kristaus nulūžusiomis
šakelėmis, tačiau malda yra tik
priemonė, kaip įvykdyti mums skirtą
užduotį nešti gerų vaisių. Tikėjimo,
atgailos ir meilės vaisių.

Pirmasis vaisius, kurį privalome
subrandinti, tai tvirtas tikėjimas,
reikalaujantis ne tik priimti iš tėvų ar
savo kultūrinės aplinkos paveldėtą
tradiciją, bet visą gyvenimą tvarkyti

Medis ir jo vaisiai

Arkivyskupas Sigitas
TAMKEVIČIUS

Dievo akivaizdos šviesoje.
Išsiūrekiame, kaip elgdavosi Mozė,
išgyvendamas dėl dykumoje patiriamo
vargo ir nekantrių žmonių elgesio. Jis
pasitraudavo į nuošalią vietą ir maldoje
kreipdavosi į Dievą: "Aš vienas
nepajėgiu nešti visų šitų žmonių, nes
jie yra man per sunkūs". (Sk 11, 14).
Esu giliai įsitikinęs, jeigu mūsų
laikotarpio žmonės, susidurdam su
vargais, neteisymbėmis, su valdžios
žmonių dėmesio stoka ir daugelio
žmonių abejingumu, bandytų Mozės
pavyzdžiu maldoje aptarti iškilusias
bėdas, gal net aklyvėties, kuriose
atsidūrė, tikrai neskubėtų vargą
skandinti svaigaluose ar narkotikuose,
nebūtų tiek depresijos ir savizudybių.
Tik tada tikėjimas yra brandus, kai mes
įprantame viską planuoti ir daryti
drauge su Dievu, kai kasdien klausiamė
Dievą, ką jis patartų arba kaip įvertintų
mūsų elgesį. Brandus tikėjimas
reiškiasi per mūsų sąžinę, kurios balsui
visur ir visada paklūstame.

Ne mažiau svarbu, kad mūsų
gyvenimo medis subrandintų ir atgailos
vaisių. Apaštalas Jonas, apibūdinamas
žmogiškojo gyvenimo
tikrovę, kalba: "Jei sakytume, jog
neturime nuodėmės, klaidintume patys
save, ir nebūtų mumyse tiesos. Jeigu
išpažįstame savo nuodėmes, jis
ištikimas ir teisingas, kad atleisčių

mums nuodėmės" (1 Jon 1, 8-9).
Blogiems vaisiams išaugti, atrodo,
nereikia jokių pastangų, tačiau gerų
vaisių auginimas pareikalauja išlieti
daug prakaito. Atgaila yra žmogaus
pastanga savo gyvenime subrandinti
gerų vaisių. Šventasis Tėvas Paulius II
sako: "Pripažinti savo nuodėmę,
negana to - giliau apmąstant savo
asmenybę - pripažinti save nusidėjėliu,
galinčiu ir linkusiu nusidėti, yra
nepamainoma grįžimo pas Dievą
pradžia". Pavyzdys čia galėtų būti
Dovydas. Padaręs tai, kas nedora
Dievo akyse, ir subartas pranašo
Natano, jis sušuko: "Tau, Dieve,
nusidėjau, tiktai tau, ir padariau, kas
pikta tavo akyse" (Ps 50, 6). Mes visi
šiandien esame atsidūrę tarsi
aklyvietėje, nes blogis yra toks
galingas, kad žmonių pastangos
neatneša vaisių. Ar nereikėtų
paklausti: o gal mes nedarome kažko
labai svarbaus, esmingo, kad gyvenimas
pradėtų keistis į gerą? Bažnyčia
atsako: taip, tikrai žmones praleidžia
patį svarbiausią gyvenimo elementą -
atgailą. Patirdami blogio siautėjimą,
mes pykstame, kritikuojuame ir
kaltiname valdžias, bet tik nedaugelis
suvokia, kad reikia pradėti nuo savęs.
Reikia, kaip tam Dovydui, atsigrežti į
save ir pasakyti: "Tau, Dieve,
nusidėjau". Po šito atgailos akto
tamsaus tunelio gale atsiranda dieviška
šviesa, kuri veda į prisikėlimą.

Trečiasis vaisius, brandinamas ant
mūsų gyvenimo medžio, - tai geri
darbai. Dievas iš mūsų nereikalauja

*Žemės vaikai išreiškia meilę
rozėmis. O Viešpats, kad paliudytų
savąją meilę, siunčia spyglių.*

Šv. Teresė Avilietė

*Viešpaties akivaizdoje kur kas
vertingiau tyros meilės lašelis nei visi
kiti darbai kartu paėmus.*

Šv. Kryžiaus Jonas

nepaprastų darbų, kad kaip Mozė
vestume tautą į Pažadėtąją žemę.
Tačiau Dievas skatina kiekvieną iš
mūsų, kad netrypčiotume, kol esame
pančiojami nuodėmės pančiais, ir
kasdien su nauju pasiryžimu kurtume
savęje ir aplink savo gėrį. Jei nešioji
širdyje neapykantą, dar šiandien
išmesk ją iš savęs ir pamąstyk, ką
galėtum padaryti gero. Jei buvai
savanaudis, dar šiandien pamąstyk,
kam galėtum nušluostyti ašaras.
Krikščionybė prasideda ne nuo
poterių kalbėjimo, bet nuo to
momento, kai pradėdame į kitus
žiūrėti kaip į brolius ir seseris,
ieškodami būdų, kaip jiems galėtume
pasitarnauti. O meilė visada yra
išradinga. Dabartinėi Lietuvai visų
pirma reikia tokių žmonių, kurie
labiau galvotų ne apie savo kišėnę,
naudą, bet apie kaimynus, slegiamus
vargo, galbūt prasigėrusius,
suklaidintus ir paskendusius neviltyje
Gerai vaisiai žmogaus gyvenime
pradeda augti tik tada, kai daugiau
rūpinamės ne savimi, bet kitais. To li
linkiu Jums, mieli tikintieji.

Nematoma jėga kaustė žudikus ir ŠIMTAS JAUNŪJŲ PILIGRIMŲ KELIAVO Į ŽEMAIČIŲ KALVARIJĄ

Alvydas DARGIS

(Tešinys iš "T.A." Nr. 16)

Skasmas - tik smulkmena

Pavalgęs V.Stupakovas-Beleckas netikėtai paklausė O.Travkino: "Sakyk, kaip Mikutis išplaukė? Juk mes tiek akmenų pridėjome į tinklą!" Pasirodo, kad iš pradžių jis buvo sumanęs perskrostiti kunigo kūną ir prikrauti metalinių svarsčių.

Į saugumiečio pastabą, kaip jis būtų ryžsis taip žiauriai kankinti dar gyvą, tik apsvaigintą žmogų, V.Stupakovas-Beleckas ranka numojęs. Anot jo, skasmas tik smulkmena, kai reikalas liečia milijonus.

Jis prisipažino nuolat pavydėjęs kunigai R.Mikutavičiui - ir jo turtingos kolekcijos, ir didelio populiarumo, ir įtakos visuomenėje.

Nusprendęs atitaisyti klaidą, kad Dievas leidęs tiek daug vertybių - dvasinių ir materialinių - sukaupti vienam žmogui.

Pasakojo, kad jį nuo jaunystės traukė... kunigystė, bet skurdus gyvenimas Žemuojuose Šančiuose neleido siekti mokslo. O kunigas R.Mikutavičius jam buvęs idealas: stengėsi mėgdžioti elgseną, kalbos stilių, net aprangą. Sapsnuodavęs, kad vaikšto po jo butą, liedsdamas kolekcijos eksponatus.

Anot O.Travkino, suimtas buvęs atviras ir intymia tema, apgailėstavo pernelyg vėlai sau atslėidęs vyriškos meilės žavesį. Būtent dėl jos užmezgęs artimus ryšius su žmonėmis iš aukštų valdžios struktūrų. Todėl jo nebaugino ilgi kalėjimo metai - būsia kam pasirūpinti ir juo, ir jo artimaisiais.

V.Stupakovas-Beleckas daugelį metų buvo Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir kitų šalies miestų nusikaltėlių vadeivoms meno reikalų ekspertas: padėdavo jiems įsigyti antikvarinių vertybių, duodavo patarimų, įrengiant interjerus.

Dėl šios priežasties jis nesibaiminąs ir kalėjimo papročių, kurie šiaip jau gana žiaurus kaliniams su tokiais seksualiniais polinkiais.

Tačiau jau kitą dieną V.Stupakovas-Beleckas susitvardė: vėl neigė savo kaltę, teigdamas tik norėjęs, įkalbėtas aukštų Lietuvos bažnyčios hierarchų, pažeminti kunigą R.Mikutavičių kaip asmenybę, bet prie jo nužudymo neprisdėjęs.

Intrigavo bylos faktais

Kaip teigė O.Travkinas, netrukus po kunigo R.Mikutavičiaus laidotuvių, 1999 metų balandžio pradžioje, V.Stupakovas-Beleckas ėmė "išmetinėti" vienos neatskleistos valstybinės reikšmės rezonansinės bylos faktus, kurie galėjo būti žinomi tik nedaugeliui aukštų teisėsaugos pareigūnų reikšmingai pridurdamas žinąs viską ir galįs informuoti saugumą.

Apie šį suimtojo manevrą buvo informuoti Generalinės prokuratūros

Kun. R. Mikutavičius

ir Valstybės saugumo departamento vadovai, kurie nurodė Kauno saugumiečių šefui siekti kuo didesnio abipusio pasitikėjimo ir atvirumo su V.Stupakovu-Belecku.

Kunigo R.Mikutavičiaus žūtis bylos reikalai tarsi atsitraukė į antrąjį planą.

Spektaklis Trakų galvėje

1999-ųjų balandžio 16 dienos pavakare Kauno saugumiečių šefo O.Travkino vairuojamas tarnybinis automobilis "Opel Vectra" sustojo Trakų gatvėje, kur gyveno V.Stupakovo-Belecko motina.

Ten O.Travkianis tapęs tikro spektaklio liudininku: suimtas, parpuolęs ant kelių, prašė lovoje gulničios motinos atleidimo už didelę gėdą, kurią užtraukęs visai giminei.

Vaitojo, kad kalėjime ilgai neištversias ir pasikarsias. Prašė po mirties jo kūną sudeginti, o žiupsnelį pelenų išberti ant kunigo R.Mikutavičiaus kapo - gal jo kilni dvasia panaikinsianti prakeikimą, kuris priešingu atveju lydėtų Stupakovų-Beleckų giminę per septynias kartas už tokį sunkų nusikaltimą.

Pasak O.Travkino, kažkas iš artimųjų padavė jam pinigų, kad nupirktų maisto produktų suimtajam. Važiuodami į Prienų areštinę, jie Šančiuose sustoję prie "Rugelio" parduotuvės. O.Travkinas nuėjo pirkti maisto, palikęs automobilį suimtaji vieną, o grįžęs jo neberado.

Trys neatsakyti klausimai

Apie V.Stupakovo-Belecko pabėgimą buvęs Kauno saugumo šefas autoriui tepaskė tiek: "Padariau klaidą, kuria pasinaudojo suimtas". Jis daugiau nenorėjo konkretizuoti 1999 m. balandžio 16-osios vakaro įvykių.

O.Travkinui esą keista, kad iki šiol taip ir liko neatskleista kai kurių mįslingų faktų potekstė.

Kas aprūpino V.Stupakovą-Belecką medžiaga iš rezonansinės valstybinės reikšmės bylos?

Ką veikė V.Stupakovas-Beleckas pabėgimo naktį iš 1999 m. balandžio 16-osios į 17-ąją?

Kodėl, praėjus beveik devyonioms valandoms nuo pabėgimo Žemuojuose Šančiuose, V.Stupakovas-Beleckas faktiškai pasidavė saugumiečiams, nors, kaip vėliau paaiškėjo, turėjo visas galimybes slapta palikti Lietuvą?

(Bus daugiau)

KALVARIJĄ

Kartenoje (Kretigos r.) buvo piligriminis atgailos žygis į Žemaičių Kalvariją. Dvieju dienų susikaupimo stovyklai - rekolekcijoms, vykusioms prieš žygį, vadovavo brolis Paulius Vaineikis OFM. Į Karteną susirinko per 50 jaunuolių iš visos Lietuvos. Piligriminis žygis per Karteną, Nasrėnus, Šateikius, Platelius, Gegrėnus į Žemaičių Kalvariją truko 5 dienas. Kiekviename miestelyje piligrimai susitikdavo su žmonėmis, liudydavo savo tikėjimą, kartu švėsdavo šv. Mišias. Remdamiesi Evangelijos mokymu, į kelionę nieko neėmė - po du ėjo per trobas ir "dėl Dievo meilės" prašė paaukoti duonos bei priimti nakvynei. Tokius atgailos žygius pranciškoniškas jaunimas, vadovaujamas brolių pranciškonų, rengia nuo 1991 m. Per 10 metų nė karto niekam nepritrūko maisto ar

nakvynės. Tai kasmet vis naujai liudija Dievo meilę ir Lietuvos žmonių gerumą.

Kasmet rengiamam atgailos žygiui jaunimas parenka vis kitą kelionės maršrutą, kad galėtų apėiti kuo daugiau kaimų, aplankyti kuo daugiau žmonių. Šio atgailos žygio tema - "Permaidavimas už tėvų nuodėmes". Susirengusieji į atgailos žygį trokšta savo santykių su tėvais bei artimaisiais išgydymo, nori išmokti save ir kitus žmones priimti tokius, kokie jie yra.

Šiais metais Kretingos jaunimas susiskirtė į dvi grupes. Antrąją grupę sudarė apie 50 vaikų, vadovaujama Kretingos klebono brolio Ramūno Brunzos OFM. Šis būrys į Žemaičių Kalvariją ėjo kitu keliu. Abi piligrimų grupės susitiko Gegrėnuose ir pasiekė Žemaičių Kalvariją. Čia drauge su kitais šventė Telšių vyskupijos jaunimo dieną.

-jk- "Bažnyčios Žinios"

Kristaus krikštas

Rašo kun. K.J. AMBRASAS S.J.

Iš žodžio krikštas yra padarytas ir kiti krikščionis, krikščionybė. Pats svarbiausias ŽODIS - KRISTUS. Katalikų tikėjime NT Jėzaus Kristaus įstegtas sakramentas atleidžia gimtąjį ir visas kitas nuodėmes su visomis jų bausmėmis, suteikia sielai dvasinį gyvenimą - pašvenčiamąją malonę. Krikšto sakramento apeigose esminė dalis - nuplovimas, kai vanduo užpilamas ant kūno. Katalikų Bažnyčioje paprastai ant galvos pilamas vanduo ir tariami žodžiai: "Aš tave krikštiju Tėvo, Sūnaus ir šv. Dvasios vardu." Krikšto reikalingumą amžinajam gyvenimui pasakė pats Jėzus žydų didžiūniui fariziejui Nikodemui: "kas neatgims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę" (Jn 3, 5). Tiksliai paskrikštiję yra Bažnyčios nariai ir gali priimti kitus sakramentus: Sutvirtinimo, Atgailos, Komuniją, gali būti sutuokti, išventinti į kunigus, gauti Ligonio patepimą.

Be vandens dar gali būti troškimo ir kraujo krikštas. Kraujo krikšto pakrikštijami visi tie, kuri miršta kankinių mirtimi už Kristų, neturėdami progos priimti vandens krikšto. Troškimo arba glūdinčių sieloje tikrojo krikšto gailėsčiu. Ir šiuo pastaruju krikštu, kai negalima priimti vandens krikšto, atleidžiamos visos nuodėmės ir suteikiama pašvenčiamoji malonė. Nors kraujo krikštas neįspaudžia sieloje sakramentinio pobūdžio, bet ju užtenka, kad asmuo būtų išganytas. Ši mintis atitinka teologinį reikalavimą: darantiems visa, kas yra galima, Dievas neatsako savo malonės.

Ne vienam gali kilti klausimas: kodėl Kristus, būdamas kur kas viršesnis už Joną Krikštytoją, leidosi ir net reikalavo, kad būtų pakrikštytas? Kai kurie šv. Rašto tyrinėtojai, vadinami egzegetais, mano, kad Jėzus

šitaip padarė todėl, kad norėjo, jog būtų patvirtinta "kelio tiesėjo" misija. Nors Joną Krikštytoją paskatinti, įteisinti jo veiklą žmonių akivaizdoje. Tačiau tikroji Išganytojo krikšto priežastis - troškimas susivienyti su nuodėmingąja žmonija, į kurios tarpą buvo Tėvo pasiųstas. Kristus, leisdamasis krikštytis, priėmė visas mūsų kaltes, kad jas galėtų atpirkti. Šitaip Jėzus, nusileido iki didžiausio nusidėjėlio lygio. Štai kodėl Jis nepasmerkė net ant kryžiaus pakabinto latro, bet, kai šis apgailėstavo ir pripažino savo nuodėmes, Jėzus jam pažadėjo Amžinybę. Jėzus nepasmerkia nė vieno nusidėjėlio, nė vieno iš mūsų tik laukia, kad mes susitaikytume su Juo, Jį pripažintume ir išdrįstume pasakyti: "Jėzau, esu Tau ir žmonėms nusikaltęs, atleisk". Nors būtume padarę visas pasaulio nuodėmes, būtų atleista.

Kristus laukia ir mūsų šiandien, kad galėtų šv. Dvasia mus atnaujinti ir paskirti uždavini, kad jį kiekvienas atliktume šioje žemėje. Juk tiksliausiai gali jį įvykdyti tik tas, kuris turi pašvenčiamąją malonę. Todėl nuo pat mažumės, gavę krikšto malonę, kuria pasirūpina mūsų tėvai ir krikšto tėvai, esame parengiami šiam garbingam tikslui, tik nuo jo, padarę kiekvienąsuk nusikaltimą, nukrypstame. Todėl ir yra išpažintis, kad jį padėtų mums grįžti į teisingą savo uždavinių vykdymo kelią, atitiesintų mūsų vingius.

Jėzau Kristau! Parodęs gražų nuolankumo pavyzdį, leisdamasis Jonui Krikštytojui užpilti vandens ant savęs, leisk ir man eiti, tuo keliu, kuriuo nori, kad šiandien eičiau. Pripažįstu savo kaltes ir meldžiu, kad man jas atleistum, tik suteik jėgų, kad daugiau jų nekartočiau, kad neskaudinčiau Tavo ir Tavo Motinos Švč. Širdies.

Kristus per Bažnyčią mus kasdien išpėja, kad tikrai ateis toji diena - pasaulio pabaiga ir paskutinis teismas, kuriam turime rengtis, rimtai rengtis, nes kiekvienas numiręs jau to tos dienos anksčiau sulaukė. Mirties diena ateis ir kiekvienam iš mūsų. Tad rimtai, prasmingai laukdami jos, o tuo labiau Kristaus Gimimo šventės ir Jo antrojo atėjimo, nė vienas nesigailėsime, bet labai bus liūdna ir skaudu bus visą Amžinybę tiems, kurie šių protingų išpėjimų ir patarimų neklausė.

kun. K.J. Ambrasas

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė Marija Geštaitienė.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$90 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"!

Mintimi šventa ten investuokite save, kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduose"!

Europa po "Euro"

V.L. MAČYS

2002 pradžioje Europa jau nebebus tokia, kokia mes iki šiol žinome. Nuo 01-01-02 įvyks dar iki šiol neišbandyta (gal kiek ir rizikinga) piniginių transakcija. Tautų kaip Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Luksenburgo, Italijos, Austrijos, Airijos, Portugalijos ir Ispanijos tautinės valiutos bus pakeistos į "Euro". Minėtų tautų žmonės 2002 Naujų Metų dieną nuėję į parduotuves su savo šalies pinigais ką nors nusipirkti, jau gražų gaus "euro" pinigais. Nėra abejonės, kad bus daug nesklandumų ir nesupratimų. Ne visų kraštų egzistensminimumas yra tas pats ir prekių kainos irgi yra kitokios tam pačiam pirkiniiui. Taigi apskaičiuoti kiek to krašto pinigas prilygsta euro, nebus taip lengva. Mes Australijoje pergyvenom du pasikeitimus - svarą į dolerius ir jardus, inčius į metrus, centrimetrus ir milimetrus. Dar ir dabar perkant statybinę medžiagą yra lengviau apskaičiuoti "pėdomis ir inčiais".

Viena iš galimų (bet Bruselio vadovybė netiki) nemalonių atsitikimų gali būti vienos ar kitos šalies žmonių "euro"bankrotavimas. Kaip išeiti iš tokios padėties? Panaikinti

"euroeuropa" būtų neįmanoma ir Bruselis turėtų daug sunkumų įtikinti "sukilėlius" kita problema, kuri neabejotinai įvyks, tai Rytų Europos mafijos falsifikuoto euro užplukdymas į Europos rinkas. Tokiai galimybei, kraštų specialiūs policijos daliniai yra jau paruošti. Euro spaustuvės yra tikros, kad jos turi įdėtų ženklų ir priemonių tuojau nustatyti netikrą pinigą.

Dar reiktų paminėti Lietuvos narystę į Europos "currency zone" - "euro zoną". Nėra jokios abejonės, kad Lietuva bus "euro" nare. Bet dėl dabartinių valdžios pasikeitimų, Europos "currency zonos" vadovai negali žinoti su kuo jie turės reikalo. Gal po kelių mėn. ar net savaičių jau bus kita valdžia ir gal žiūrės daugiau į Maskvos "nepriklausomų šalių draugiją"? Tikėkim, kad to nebus.

Baigiant šį straipsnį. Dėl įdomumo pateiksiu kelis žinutes. Nuo 2002 vasario pabaigos visų minėtų kraštų pinigai nebegalios. "Euro" valdys kiekvieno piliečio gyvenimą. Jei 14,5 bilijonai euro (popieriniai) pinigai būtų sudėti kraštas prie krašto, tai sudarytų "piniginį taką" penkis kartus į mėnulį ir atgal. (Atstumas nuo žemės iki mėnulio yra 384400 km. Nuo ašigalių atstumas kiek trumpesnis). Metalas, nukaldinti 50 bilijonų euro monetų, prilygtų 55 Eifelio bokštų.

A. Brazauskas kaimo problemų spręsti nesirengia

Taip sakė Valstiečių partijos lyderis, Seimo narys Ramūnas Karbauskis, dalydamasis savo mintimis apie socialdemokratų ir socialliberalų Vyriausybės būsimąją veiklą ir jos rezultatus.

Esate ne kartą pabrėžęs, kad Valstiečių partijai rūpi tik kaimo žmonių reikalai. Ar galite pasakyti, kodėl, neseniai rėmusi Seimo dešinią daugumą, dabar jos frakcija vieningai balsavo už A. Brazausko kandidatūrą į premjerus ir tarsi pasuko kairėn?

Mes esame balsavę už du premjerus - R. Paksą ir A. Brazauską. Kodėl? Bet kuriuo atveju valdžia turi būti. Be jos nėra jokių sprendimų. O už A. Brazauską balsavom todėl, kad kito kandidato, galinčio sudaryti Vyriausybę, mes nežinom. Bet ar ši nauja valdžia bus kaimui gera - parodys laikas.

Tačiau iš šalies žiūrint gali susidaryti įspūdis, kad Valstiečių frakcijos atstovai parėmė A. Brazauską norėdami atsikėryti liberalams už patirtas nuoskaudas ir vėl būti arčiau valdžios...

Jeigu būtume to norėję - galėjome oficialiai prisidėti prie naujosios Seimo daugumos. Bet mes su ja nepasirašėme jokių susitarimų ir niekuo jai neįsipareigojome, nes labai abejojame, ar ši valdžia bent kiek pakeis žemės ūkio politiką ir ką nors gera kaimui padarys.

Aš A. Brazauskui tiesiai pasakiau, kad socialdemokratams imtųsi atsakomybės už kaimo politiką. Tuomet niekas negalėtų pasakyti, kad būtent ši partija ko nors nepadarė todėl, kad negalėjo padaryti. Juolab, kad Socialdemokratų frakcija agrarinės politikos požiūriu yra stipresnė negu socialliberalų. Deja, A. Brazauskas atsakomybės už kaimo ir žemės ūkio politiką, iš anksto nori išvengti.

Kodėl taip manote?

Jeigu ir suformavus A. Brazausko Vyriausybę žemės ūkio ministro bei Seimo Kaimo reikalų komiteto vadovais liko socialliberalų

žmonės (K. Kristinaitis ir J. Kraujelis - J.K.), vadinasi, po dvejų ar trejų metų, kai reikės atsikėryti už Vyriausybės veiklą, A. Brazauskas ir socialdemokratams galės visą kaltę už tai, kas nepadarėta kaime, suvesti socialliberalams. Juolab kad žemės ūkio ministrą K. Kristinaitį anksčiau norėjo atstatyti tie patys socialdemokratams, kurie dabar jo buvimui tame poste neprieštaravo.

Kaip tokiu atveju vertinate naujojo premjero Seimui pristytą Vyriausybės programą? Ar jums neatrodo, kad jos teiginiai, ypač apie kaimo politiką, - labai nekonkretūs?

Perskaitęs tą programą suabejojau, ar iš viso jiems kaimas rūpi. Ten nieko aiškaus neparašyta. Visas žemės ūkio politikai skirtas programos puslapis tai tik "meilės laiškas kaimui". Jame nėra nė vieno konkretaus įsipareigojimo, skaičiaus ar datos, kada ir kas bus padaryta. Net ten, kur kalbama apie žemės ūkio finansavimą iš valstybės biudžeto, nepasakyta, jog tam

LIETUVA NAFTOS VALSTYBĖ

J.P. KEDYS

Lietuvos "Geonafta" bendrovė praneša, kad šiais metais sausio-birželio mėn. buvo pagaminta 90 tūkstančių tonų naftos. Kai 2000 metais per tą patį laikotarpį buvo pagaminta apie 55 tūkstančių tonų. Bendrovės dir. A. Josas mano jog gamybos kitiems yra susijęs su investuotu kapitalu. Šis kapitalas naudojamas naujoms ruošiamoms pirkti ir naujoms naftos pajeiškoms rasti: šiais metais "Geonafta" skirs apie 19 ml Lt šiam tikslui.

Rugpjūčio mėn. numatoma naują gręžinį pradėti Kretingos rajone Nausėdžio telkinyje, kuriame šiuo metu detalai vyksta telkimo įvertinimas. Šio gręžinio rezultatai pranoko "Geonaftos" specialistų ir lenkų talkininkų lūkesčius! Vietoje planuotų 80 tonų naftos per parą, išgaunama 120 tonų per parą. "Geonafta" toliau stiprins naftos gamybą. Planuojama išgręžti dar 2 gręžinius. Be to bus bandoma įvertinti Baltijos Jūros erdvę. "Geonafta" prisipažįsta, kad 2000 metais spalio mėn. 80,94 proc. "Geonaftos" akcijų už 52 ml. Lt atiteko UAB naftos gamyba, kurią sudaro Lenkijos bendrovės "Petrobaltic" ir "Energopoil". Pirkėjas įsipareigojo investuoti per 5 metus 56 ml. Lt. Šiais jau investavo 16 ml. Lt.

Šiuo metu naudojami 34 gręžiniai, esantys dešimtyje telkinių. Juose dalyvauja minėtos lietuvių-lenkų bendrovės. Šios bendrovės per šiuo metų pusemetį išgavo 216,7 tūkst. tonų naftos, arba 68,3 proc. daugiau nei per tą laiką

pernai. Iš viso šiais metais Lietuvos naftos gamybos bendrovės planuoja išgauti 0,5 ml tonų daugiau naftos kaip pernai.

Mokslininkų nuomone, Lietuvos žemėje iš viso yra 46 mln. tonų išgaunamos naftos. Be to Lietuvai priklausančiai Baltijos Jūros srityje dar apie 30-60 mln. tonų.

Praejusiais metais minėtos bendrovės Lietuvai sumokėjo 16 mln. Lt.

Ljudna Lietuvos naftos gamybos istorija.

Lietuviška bendrovė "Geonafta", pradėjusi naftos pajeiškos ir gamybą vėliau dėl lėšų trūkumo susidėjo su lenkų dviem bendrovėm, kurios dabar praktiškai turi valdomąjį balsą lietuviškos naftos gamyboje ir pajeiškose! Priežastis to buvo trūkumas kapitalo "Geonafta" lietuviškai bendrovei. Tačiau dabar Lietuvoje yra jau daugybė milijonierių, į kuriuos "Geonafta" galėjo kvieisti į pagalbą vietoje lenkų. Jeigu ir to "Geonafta" bendrovė nesugebėjo suprasti, tai ir Vakarų pasaulyje, ypač JAV yra turtingų tautiečių ir apie verslą išmanančių ir pakako smulkų skelbimėlių paskelbti, bet ir to nepadarė "Geonafta". Galiausiai čia galėjo ir net turėjo teisės ir viena iš 11 lietuviškų valdžių įsikšti ir ši naftos verslą palikti grynai lietuviškosiose rankose. Bet ir čia išėjo taip kaip žmonės sako: kokie žmonės, tokia ir valdžia. Ir taip naftos akcijos buvo parduotos lenkam. Bet ką čia kalbėti juk Lietuva turi su Lenkija ūkinę uniją!

Rusams pritrūko vergų

Maskvos pranešimų, Rusija per nepilnus 50 metų (pagal jo optimistus) praras 42 proc. savo piliečių tuo pačiu žmonių ir kapitalo išteklius.

Neįpratę gyventi pagal savo žmonių darbo našumą, ir neturėdami pakankamai patikimų vergų iš Kaukazo

bus skiriama 10 proc. jo lėšų, bet pridėta tik "siekti" to, nors socialdemokratų ir socialliberalų rinkimų programose buvo parašyta "skirsime".

Kitoje vietoje teigiama, kad "reikalui esant" bus įvestas žemės ūkio produkcijos kainų reguliavimas. Tai reiškia: tokio reguliavimo nebus. O juk turėtų būti aiškiai pasakyta, kad pieno ūkį galima išgelbėti tik reguliuojant pieno

ir Užkaukazės šalių (kurie jau nebėra patikimi), Maskvos komisarai, matydami matuškos Rusijos krizę, kreipiasi į savo penktos kolonos draugus gimisius Rusijoje grįžti namo, nežiūrint kaip svarbi yra ir buvo tos piktžolės okupuotose kraštuose.

Reikia tikėtis, kad ir Lietuva atsikratys to elemento ir su malonumu palydės juos kelionei į Maskvą.

kainas. Bet kaip tą padarysi, jei Socialliberalų frakcijos vadovas A. Ramanauskas aršiai stoji už tai, kad toks pieno kainų reguliavimas būtų panaikintas. Ir tuo prisidėjo prie pieno ūkio sužlugdymo.

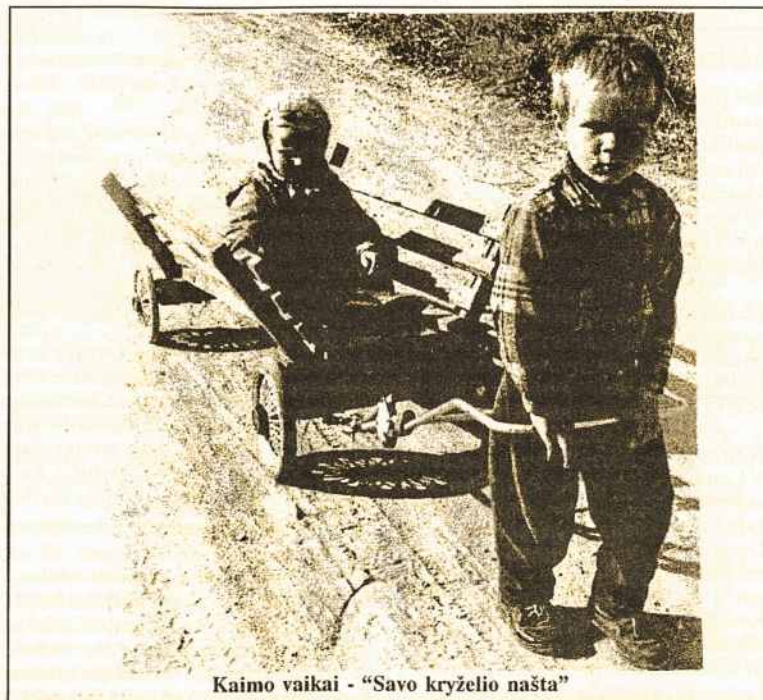
Iš viso to aš darau išvadą, jog ponas A. Brazauskas nenori spręsti kaimo ir žemės ūkio problemų. Todėl ir jo Vyriausybės programa taip surašyta, kad laikui atėjus, dėl blogos padėties žemės ūkyje visus šunis sukartų ant kitų, o pats vėl gražiai atrodytų prieš tautą.

Todėl už A. Brazausko Vyriausybės programą mes nebalsavome.

Socialdemokratams dažnai kalba apie savo ketinimus reguliuoti ekonomiką ir žemės ūkį, nors šalis jau pasukusi laisvosios rinkos keliu. Ką Jūs manote apie tai?

Žemės ūkis Europos Sąjungoje yra valstybės reguliuojamas šimtų procentų. Ten reguliuojamas ir grūdų, ir pieno ūkis bei kitos žemės ūkio gamybos sritys. Taigi ir mes, eidami į ES, turėsime padaryti taip, kaip yra ten. Bet kol kas pas mus apie tokį reguliavimą tik šnekama.

Antai Lietuva pretenduoja gauti ES dideles pieno kvotas. Bet mes jų negausim, nes jų dydis priklauso nuo pieno gamybos apimties. O dabar, norint gauti tas kvotas, pieno gamybą Lietuvoje reiktų per artimiausius trejus metus padvigubinti. Tam būtina nedelsiant grąžinti pieno kainų valstybinį reguliavimą ir įteisinti (Nukelta į 4-tą psl.)

Kaimo vaikai - "Savo kryželio našta"

Premijos Savanorių Melbourn Lietuviams

Iš kairės: Andrius Vaitiekūnas, Birutė Prašmutaitė, Viktorijos daugiakultūrinės komisijos primuminkas Stefan Romaniw ir Vytas Brazaitis

Jungtinėms Tautoms paskelbus 2001-uosius Tarptautiniais Savanorių Metais, Viktorijos Daugiakultūrinė Komisija šiemet įsteigė naują daugiakultūrinę savanorių premijų programą, kurios tikslas yra pripažinti Viktorijoje veikiančių savanorių darbus etniniuose reikaluose.

Šių premijų inauguracinis įteikimas įvyko š.m. liepos 25 d. Viktorijos Gubernatoriaus Rūmuose. Iškilnėse dalyvavo svečių ir atstovų iš įvairių Viktorijos etninių bendruomenių. Pačias iškilnes atidarė Viktorijos gubernatorius, John Landy, po kurio kalbėjo Viktorijos premjeras, Steve Bracks, Viktorijos Daugiakultūrinės Komisijos pirmininkas, Stefan Romaniw, ir Bendruomenių Paslaugų ministrė, Christine Campbell. Visi pabrėžė savanoriškumo svarbą ir savanorių darbus visuomenės gerovei.

Teko patirti didelį malonumą sužinoti, kad visi trys Melbourn Apylinkės Valdybos pasiūlyti kandidatai laimėjo tom tikrom kategorijom skirtas premijas.

Pats žymiausias apdovanojimas - Premjero Specialios Komendacijos Premija - buvo suteiktas Melbourno lietuvių chorui "Dainos Sambūris". Ši premija (kuria buvo apdovanoti dar kiti šeši atstovai iš kitų etninių bendruomenių) skirta pripažinti kieno nors asmens ar organizacijos nuostabių atsiekimus savanorių darbuose.

"Dainos Sambūrio" vardu šią premiją priėmė iš pačio premjero Bracks choro dirigentė Birutė Prašmutaitė. Šis apdovanojimas

pažymi "Dainos Sambūrio" 51-erių metų nuo jo įsikūrimo kultūrinę veiklą, praturtinančią mūsų pačios lietuvių bendruomenės bei ir platesnų Australijos kultūrinį gyvenimą. Valio "Dainos Sambūriui"!

Už jos virš 25-erių metų darbą vadovaujant ir ruošiant "Gintaro" tautinių šokių ansamblių, Daliai Antanaitienei buvo suteikta Individo Savanorio Premija. Tai pažymi jos nuostabų pasisekimą ugdyti meilę lietuvių tautiniams šokiams ir tuo būdu pritraukti daug, ypač jaunimo, į lietuvišką bendruomeninę veiklą. Tai įvertinimas jos ir viso "Gintaro" svarbus įnašas į mūsų kultūrinį gyvenimą.

Vytui Brazaičiui buvo suteikta Jaunimo Premija, kurią jam asmeniškai padavė Viktorijos Gubernatorius John Landy. Ši premija skirta pažymėti iki 25-erių metų jaunimo atsiekimus savanorių darbuose.

Vytas jau virš trijų metų vadovauja Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos viešumos reikalams. Šiose pareigose, Vytas sukūrė internetinį tinklą ir išleido informacinę brošiūrą apie prieš pusmetį Australijoje vykusį X PLJ Kongresą. Dėka jo pastangų, kongresas pritraukė daugiau jaunimo iš viso pasaulio negu kiek buvo tikėtasi.

Didelį įspūdį padarė tai, kad mūsų Melbourno lietuvių atstovai tapo premijų laimėtojais. Tokių tik buvo 30 iš daugiau kaip 200-ų pasiūlytų asmenų ir organizacijų.

Sveikiname premijuotus mūsų bendruomenės veikėjus ir linkime tolimėsės sėkmės jų darbuose lietuviškame gyvenime.

Andrius Vaitiekūnas

A.Brazauskas kaimo problemų spręsti nesirengia

(Atkelta iš 3-čio psl.)

papildomas išmokas žemdirbiams. Panašių priemonių reikėtų imtis ir grūdų gamyboje bei kitose žemės ūkio srityse.

Kokios taktikos Valstiečių partija laikysis naujosios Vyriausybės atžvilgiu dabar, kai jau paaiškėjo jos sudėtis?

Mes vėl siūlysiame įgyvendinti tai, ką siūlėme ir anksčiau: perkelti žemės ūkio skyrius iš apskričių į rajonus. Svarstant valstybės biudžeto pataisas reikalausim, jog kaimui būtų skaita 10 proc. jo lėšų, ir tuo pačiu būtų sudarytos prielaidos visoms žemės ūkio programoms finansuoti. Oficialia opozicija mes nebūsim. Būdami Seimo mažuma, mes telksim savo pasiūlymus ir bandysim įtikinti kitus parlamentaratus, kad jie būtų priimti. Mėtyti į valdžių akmenukas, kaip darė konservatoriai, o dabar jau pradeda mėtyti ir liberalai, - netikslinga, nes tai jokios naudos neduoda.

Jei būtų bent dalis mūsų pasiūlymų

bus priimta, žmonėms bus neabejotinai naudinga. Antai jeigu žemės ūkio tarnybų funkcijas perimtų rajonų merai bei savivaldybės, žemės gražinimas vyktų sparčiau ir teisingiau. O dabar viskas stringa ir dėl nepakankamo finansavimo, ir dėl korupcijos. O mes visi galime tik bejėgiškai stebėti tai.

A.Brazauskui ir socialdemokratams einant į valdžią, pirmąkart per pastarąjį dešimtmetį Seime bandoma sudaryti komisiją, kuri tirtų galimas grėsmes Lietuvos siekiui tapti NATO ir ES nare...

Aš nematau jokių grėsmių. A.Brazauskas nori į ES ne mažiau negu V.Landsbergis, nes dabar politikams atsiveria dar viena karjeros galimybė - tapti Europos Parlamento nariais. Daugelis Seimo narių, tarp jų ir socialdemokratai, dėl šito yra netekę galvų. Ir kai bus svarstomas Konstitucijos pataisos dėl ES įstatymų viršenybės, žemės pardavimo užsieniečiams, jų teisės dalyvauti Lietuvos savivaldybių rinkimuose ir

Gerbiamas Vitai Šukevičiaus,

Nuoširdžiai Jums dėkoju už Šaulių Sąjungos muziejui padovanotą Australijos vėliavą. Šiuo metu štabe turime Latvijos, Estijos, Švedijos, Danijos vėliavas. Be abejo, tarp šių valstybių vėliavų atsirado garbinga vieta ir Australijos vėliavai.

Žinoma, gaila dėl uniformos, kurią tikėjomės, kad galėsime saugoti Šaulių sąjungos muziejuje, kaip šaulių išeivijoje uniformą, tačiau kiekvieno šaulio gyvybė mums daug kartų brangesnė. Kiekvienas šaulys, pasitraukęs Anapilin, mums yra didžiulė netektis. Tegalime pasidžiaugti tuo, kad į jų vietą dabar stoja naujoji

jaunųjų šaulių karta, ne mažiau ryžtinga atkakli ir mylinti Tėvynę.

Tad linkiu Jums ir visiems išeivijos šauliams kuo geriausias sveikatos ir stiprybės.

Pagarbiai
Šaulių sąjungos vadas
plk. Ltn. Juozas Sirvinskas

Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete

Pietiniame žemės pusrutulyje yra tik vienas akademinis Lietuvos studijų židinys. Tai Lietuvos Studijų Sambūris tolimajame Tasmanijos Universitete. Šiemet (2001 m.) Sambūriui vadovauja humanitarinių mokslų absolventas Vincas Taškūnas.

Australijoje yra 38 universitetai, bet nė vienas iš jų neturi lituanistikos katedros. Nėra nei mažesnių skyrių, pašvęstų Lietuvos ar Pabaltijo studijoms.

Kad bent iš dalies užkišti šitą spragą, 1987 metais privačiomis jėgomis ir privačiomis lėšomis Tasmanijos universitete buvo įsteigtas Lietuvos Studijų Sambūris, sutrumpintai vadinamas LSS. (Tasmanijos universitetas yra ketvirtas senumu Australijoje). Sambūriui trūksta didesnio vietinių tautiečių užnugario, nes Tasmanijoje, kuri žemės plotu panaši į Lietuvą, yra labai mažai lietuvių: per paskutinį gyventojų surašymą buvo užregistruota tik 40.

LSS neturi nuolatinio pajamų, verčiasi iš aukų. Tačiau, nežiūrint šių sunkumų, Sambūris veikia jau keturioliktus metus. LSS leidžia *Lithuanian Papers*. Tai vienintelis akademinis lietuvių žurnalas anglų kalba visame Pietiniame žemės pusrutulyje. LSS jau spėjo išleisti 14 šio žurnalo numerių (po 72-96 psl.), ir jame atspausdino virš 140 originalių mokslo darbų apie Lietuvą anglų kalba. Be to, LSS išleido 4 knygas, jų tarpe Nereikalingų Svetimžodžių Rinkinį. Virš 200 Rinkinių padovanota Lietuvai.

LSS rūpesčiu, Tasmanijos universitete jau užbaigtos 5 disertacijos apie Lietuvą ir lietuvių; dabar ruošiamos dar dvi.

LSS nariai - studentai garsina Lietuvą Tasmanijos universitete, rašydami mokslo darbus lietuviškais temomis ir sykiu supažindindami savo profesorius su Lietuva. Šie darbai skaitomi ir diskutuojami per pietų pertraukų seminarus, kuriuos universitete suruošia Lietuvos Studijų Sambūris (LSS).

LSS nariai garsina Lietuvą ir už Tasmanijos ribų. Pavyzdžiui, 1997 metais AABS konferencijoje Adelaidėje Vincas Taškūnas skaitė paskaitą apie lietuvių tautinę sąmonę moderniųjų teorijų šviesoje; Sarah Taylor - kaip Lietuvoje vystesi konservacijos

kitos, paaiškės, ar aš teisus, ar ne. Manau, jog už tas pataisas balsuos socialdemokratai, socialliberalai ir kiti, tuo parodydami, kad šiuo požiūriu jie nėra skirtingi. Jeigu taip nebus, vadinasi, aš klystu... Kalbėjosi Juozas Kulakauskas, "Valstiečių laikraštis"

Išsvajotasis laisvės rytas

Vincas Stankevičius

Suartos kaimo kapinaitės,
Pakelės kryžiai išversti,
Kasas nukirpo lietuvaiteis,
Vaikų likimai pragerti...
Kas atsitiks su mūs Tėvyne?
Kas pasiliks iš Lietuvos,
Jei, protėvių žygius pamynę,
Tarybų himnų vien giedos?...
Džiaugtis galėsime laisvei nušvitus...
Kartais svajoju, kartais tikiu:
Išauš svajotas laisvės rytas -
Mes dar sulauksim šviesių laikų.
Lietuvis nori laisvėje gyventi,
Jis pavergėjų amžiais nekęs.
Žinome tikrąjį laisvės kainą
-Ateities rytas pergalę švęs...

1982.06.10

judėjimai; Algis Taškūnas - apie lietuvių įnašą Australijai; o Amanda Banks - apie Lietuvos gamtos saugos problemas.

1998 metų birželio 19-21 d.d. Vincas Taškūnas skaitė paskaitą tarptautinėje AABS Pabaltijo Studijų konferencijoje, Indianos universitete, Bloomington. Tai pirmas kartas, kai studentas iš Australijos buvo pakviestas su paskaita lietuviška tema, į AABS konferenciją JAV-se.

Esant pareikalavimui, LSS rengia lietuvių kalbos kursų Tasmanijos universitete. Studentams kursai nekainuoja nieko. Kitur gyvenantiems LSS padeda mokytis paštu, skolina vadovėlius ir kalbos juosteles.

LSS pastangomis Tasmanijos universitetas 1997 m. įvedė metinę stipendiją (Lithuanian Honours Scholarship) geriausia ketvirtųjų metų studentui, rašančiam Honours lygio disertaciją apie Lietuvą arba lietuvius.

O kaip bus ateityje? Tai priklausys nuo pačių lietuvių. Pradžioje visus Sambūrio darbus atlikdavo savanoriai, bet jie baigia išnykti. Kad išsilaikyti ilgesniam laikui, reikės apmokamo tarnautojo; bet kas mokės algą? Tokiam tikslui reikėtų atskiro fondo, kuris rūpintųsi finansiniais reikalais. Sambūris ieško nuolatinėjų globėjų, bet dar nerado. Reikės ir naujų žmonių. Jau dabar trūksta tautininkų bibliotekoje, redakcijoje ir kituose Sambūrio darbuose.

Taigi, Sambūrio ateitis priklausys nuo geradarių, lietuvių organizacijų ir nuo Lietuvos valdžios. Būtų gaila sustoti dabar, jau tiek atsiekus per 14 metų.

LSS (Lithuanian Studies Society at the University of Tasmania),
PO Box 777, Sandy Bay, Tasmania
7006 (Australia)

Elektronis adresas (e-mail):
A.Taskunas@utas.edu.au

Laukianti mirties

Laima TRUMPICKIENĖ

Tokių atvejų gan daug. Todėl savizūdžių Lietuvoje daugiausia. Vienos gydytojos gyvenimo istorija (sutrumpinta)

Sutikau Vitaliją išeinančią iš vaistinės. Nebūčiau pažinusi. Pažino ji ir pašaukė vardu. Ir kaip galėjau pažinti? Tamsūs akiniai slėpė akis ir gerokai randuotą veidą, judėjo sunkiai...

- Jei gali, palydėk, matau, kad nieko apie mane nežinau. Jei įdomu papasakosiu, - Vitalija įsikibo į parankę ir mes iš lėto patraukėm tylia ir ramia, puošniom pilaitėm, įmantriais kotedžais pasidabinusia gatvele. Prie vieno jų Vitalija stabtelėjo.

- Štai čia gyvena jis, manojo likimo kalvis, - ir, pamačiusi, kad nieko nesuprantu, pridūrė: - Mūsų ligoninės vyriausiasis gydytojas.

Paskui ji tęsė pasakojimą...

- Sunkiai man klojosi: alga nedidelė, prižiūrėjau senus tėvukus. Po vakarėlius vaikščioti nebuvo kada, taigi, vyro nesuglavau. Daug dirbau. O kai šie mirė - likau visai viena. Visą save atidaviau darbui. Gerai diagnozavau, gerai gydžiau. Geriau už daugelį kitų. Jiems - šeimos, vaikai... Aš - visad darbe. Manai, už tai gyrė? Daugiau peikė. Pavydėjo. Ypač vedėja. Amžinai rasdavo prie ko prikibti: tai istorija negražiai surašyta, tai kodėl jos diagnozė drįsau pakeisti.

Kiek vilčių į Sąjūdį sudėjau! Šventai tikėjau - kitaip gyvenčiau. Nebebus "išproteguotų" sūnelių, dukrelių ir kitokių nomenklatūrininkų giminaičių. Ujo mane administracija, kad su Sąjūdžiu ečiau. Žemino, niekino. Bet aš tikėjau: ištersiu. Ir ištvėriau. Tik niekas nepasikeitė. Mano persekiotojai greitai persiorientavo. Į naujas, stiprias partijas subėgo. Administratorių kėdėse tvirtai įsitaisė ir jau atvirai grasino: "Išmesiu į gatvę kaip šiukšlę!" Ką gi, jie mokėjo sau didėles algas - dešimtimis tūkstančių susišluodavo. Dygo jų pilys... O Sąjūdžio "tėvas" mūsų, eilinių, ir pažinti nebenorėjo.

Sausio tryliktosios minėjimui į iškilmingą posėdį ne mes, bet tie, kurie su Sąjūdžiu nieko bendro neturėjo, gaudavo gražius pakvietimus. Skaudu buvo.

Lyg iš giedro dangaus perkūnas trenkė žinia: etatus mažina, mūsų

skyrių reorganizuoja. Visus atleis, paskui turinčius pinigų ar solidžių užtarėjų - priims. Aš neturėjau nieko. Tik trisdešimt penkerius metus amžiaus. Ieškojau vietos vienoje poliklinikoje, kitoje. Veltui. Buvau tik gydytoja. Ir moteris. Gydytojos niekam nereikėjo.

Neįmanoma apsaukti, ką jaučiau, kai paskambinau pagal skelbimą, kur buvo siūlomas gerai apmokamas darbas merginoms ir moterims. Pasijauninau penkeriais metais prisitatydam... Mane įvertinti atvyko jaunas vaikinąs. Gatvėje sutikus palaikyti aš studentu. Toks gracingas, net elegantiškas. Pirmą kartą mačiau gyvą sutenerį. Liepė nusirengti nuogai, profesionalo žvilgsniu apžiūrėjo...

- Neblogai, neblogai atrodoai, krūtinė gera... O dabar parodysi, ką sugebi...

- Ir ...rodei? - negalėjau patikėti tuo, ką išgirdau.

Mane apėmė siaubas.

- Taip. Vaidinau lyg pornofilme.

Jam patiko... mane priėmė...

Vitalija tarsi užspringo. "Dirbau vos ne du mėnesius. Savaitgaliais.

Kad žinotum, kaip buvo skaudu! Juk ir šioje, į Europą skubančioje mūsų valstybėje niekas nevartino nei tavo nuosirdumo, nei sąžiningumo, nei sugebėjimų! Kartą neišlaikė nervai. Nors, norėdama juos "prislopinti", ėmiau išgėrinėti. Pradžioje - tik prieš "naktinį darbą savaitgaliais". Vėliau - kasdien. Nenorėjau gyventi. Dažnai skaitydavau laikraščiuose, kaip mūsų vyriausiasis su delegacijom į užsienį važinėja, mokslinius darbus "dirba". Aš dirbau kitokį darbą... Neištvėriau. Užlipau į mūsų laiptinės penktą aukštą ir... išėjau pro langą su visais stiklais. Nepavyko. Trūko kaukolė, lūžo dubuo, štaunikaulis. Operavo. Likau gyva. Tik be vienos akies, sunkiai valdau dešinę pusę. O veidas - matai koks. Turiu grupę. Nebedirbu. O jis, mane atleidęs, jau habilituotas daktaras."

Priėjome kuklų Vitalijos būstą. Sename aplūzusiame daugiabutyje. Neprestiziniame rajone. Čia ji turi "nuosavybę" - mažą virtuvytę ir varganą kambarėlį. Be patogumų.

- Žinai, apmaudu, kad man tik trisdešimt septyneri, - Vitalija nutilo. Paskui sušnibždėjo tyliai:

- Dar tiek ilgai laukti...

Mane nukrėtė šiurpas: kodėl aplinkui vis daugėja žmonių, laukiančių mirties?

Dvi teisybės ir nulis išeičių?

Pirmoji

Viktorijai buvo penkeri metai, kai ją su tėvais išrėmė į Sibirą. Lietuvoje paliko šeimos namas, turėta žemė, kitoks turtas. Kai grįžo iš tremties, jos tėvai Jonui Grigaliūnui sovietų valdžia leido nusipikti pusę turėto gyvenamojo namo. Antrąją pusę pardavė Klemensui Prascevičiui. Ilgą laiką abiejų šeimų gyvenimo upės tekėjo ramiai. Vanduo jose susidrumstė Atgimimo metais, kai atsirado galimybė atgauti senelių ar tėvų turėtą turtą, ir V.Urlakienė panorė atsiimti tai, kas priklausė jos tėvams. Su žemele ypatingo vargo nebūtų: gali ją turėti, nes archyvuose esantys dokumentai byloja, kad ūkininkės tėvas valdė 25,04 ha žemės. Beje, ant jos, dviejuose hektaruose, augo miškas, kuris šiuo metu jau priklauso V.Urlakienėi. Gali naudotis ir tėvų turėta dirbama žeme bei gauti nuosavybės teisių į ją dokumentus, bet... Moteris jų nepasirašo ir nepasirašys, kol negrąžins jai tėvų namų, nes Šiaulių valstybinio archyvo išduotoje pažymoje "Dėl konfiskuoto turto" juodu ant balto parašyta, kad jos tėvai J.Grigaliūnui, be žemės Kleboniškių kaime, priklausė ir trobesiai: 1923 metais statytas gyvenamasis namas, pirtis, tvartas...

Tai gi priklausė. Todėl V.Urlakienė niekaip negali suprasti, kodėl ji nėra viso gyvenamojo namo, kurį savo rankomis pastatė jos tėvai, šeimininkė. Jai nė motais, kad okupacinė valdžia pusę to namo pardavė kitiems žmonėms. Ji jaučiasi lyg būtų antrą sykį apvogta.

Antroji

Stanislavai Prascevičienėi rytinė buvusio Grigaliūnų namo pusė taip pat - lyg ašaka gerklėje. Bet tai - jos šeimos nuosavybė. Jos vyras Klemensas už tą namą 1962 metais kolūkiui sumokėjo daugiau kaip tūkstantį rublių. Tais laikais tai buvė nemaži pinigai. Namelis jau buvo gerokai apsiūres, todėl sudėjo naujas grindis, pamūrijo krosnis, išdažė vidaus ir lauko sienas, išsikasė šulinį, pasodinė sodą. Kai sugrįžo iš Sibiro Grigaliūnai su vaikais, Prascevičiai šiame name jau gyveno. Viktorijos tėvai prisiglaudė kaimynystėje, buvusiam laisvam namo gale. Anot ponios Stanislavos, jie buvė geri žmonės, ir, kol buvo gyvi, abi šeimos puikiai sutarė.

"Kas galėjo pagalvoti, kad senatvėje neturėsiu ramybės?" - pravirkto jau beveik iš patalo nesikelianti moteris. Jau keleri metai, kai ji nebegyvena Kleboniškių kaime. Garbingo amžiaus sulaukusią (šiuo metu jai - 82 metai) ir pasiligojusią priglaudė medikė dukra Genutė, gyvenanti Šeduvoje. Slaugyti motinos iš Panevėžio dažnai atvažiuoja ir dukra Felicija.

Pastaroji guosdama verkiančią motiną, pati vos suvaldė ašaras. "Širdį skauda važiuojant pro šalį. Juk Kleboniškiuose - mūsų gimtinė. Užaugome penki vaikai: dvi seserys ir trys broliai. Kuo mes dabar kalti, kad tokie laikai atėjo? Jeigu tėvas būtų nujautęs... Bet jeigu ne jis, tai kas nors kita tą pusę namo būtų nupirkęs..." - samprotavo S.Prascevičienės dukra. Kai moterų paklausiau, ar vis dėlto sukittų

tą namo pusę parduoti, abi linktelėjo galvomis.

"Tačiau niekas mūsų to net neklausė ir nieko nesiūlė, - paskubėjo atsakyti Felicija. - Nors ir gaila tėviškės, bet, jeigu sutartume sumą, parduotume".

"Kodėl aš turėčiau pirkti tėvų namus?!" - įširdo V.Urlakienė, kai, nuvykusi pas ją į Kleboniškius, išsitariau, kad S.Prascevičienė nesilaiko įsikibusi savosios namo dalies ir parduotų ją. Be to, pašnekovė kateogroškai pareiškė, kad jokios kompensacijos už tą namo dalį iš valdžios neims. Namas buvo jos tėvų, todėl svarbiausia jį atkovoti.

Kova

Nesunku suvokti, kad ši kova iš ūkininkės atima nemažai jai brangaus laiko, reikalauja daug jėgų ir sveikatos. Moteris skundėsi ne tik rajono ar apskrities valdžia, kelis kartus rašė net Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui. Tačiau visos šitos pastangos atsimušą lyg kokie žirniai į sieną. Iš Vilniaus skundas keliauja į Šiaulių apskritį, o iš čia - į Radviliškio rajono savivaldybę... Šios vadovas Vytautas Simelis V.Urlakienėi atsako, kad "gyvenamieji namai, jų dalys, butai negrąžinami natūra, jeigu jie pagal įstatymus išgyti privačion nuosavybėn", ir siūlo moteriškai pasinaudoti kompensacija. Tačiau tokių sąlygų V.Urlakienė purtos, ji nori atgauti tėvų turėtą nuosavybę natūra. Moteris įsitikinusi, jog yra teisi. Tačiau teisybę atkovoti jai trukdo "kvaili Lietuvos įstatymai".

S.Prascevičienė taip pat mano, kad yra teisi: Būstą nusipirko jos vyras. Jam pasimirus, turtas perėjo į jos rankas, todėl jaučiasi teisėta dalies namo savininkė. Tai kodėl dabar savo namus turėtų atiduoti už dyką?

Dvi teisybės. Kuri iš šių moterų yra teisi, o kuri neteisi? Žurnalistė - nėra teisėja. Ji neketina nieko nei teisti, nei teisinti. Tačiau mano, kad įsiliepsnojęs konfliktą būtina gesinti. Nes juk ne paslaptis, kad tarp buvusių kaimynių perbėgo ne tik juoda katė, bet įsiplieskė karas. Redakcijai parašytame laiške V.Urlakienė negaili "garo" visai Prascevičių giminei. S.Prascevičienė su dukra taip pat negalėjo sutramdyti prapliupusių nuoskaudų. Anot jų, įniršusi ūkininė neva net gėles nuo vyro ir tėvo kapo nudraskanti. Moterims nepatiko ir tai, kad kaimynėlė po jų trobos langais laiko pastačius žemės ūkio mašinas. Buvusių kaimynių santykius aiškinosi policija ir prokuratūra. Tačiau ramybės kaip nėra, taip nėra. Ką daryti?

Išėitis būtų...

Pakalniškių seniūnijos seniūnas Rimantas Ropolas mano, kad abi moterys yra teisios, bet taip tęstis ilgiau negali, nes nuo įsiplieskusios nesantaikos kartu ne tik konfliktuojančioms moterims, bet ir valdžios vyrams. Tačiau pastarieji lyg ir bejėgiai kažką daryti. Argi taip ir nieko negalima padaryti? Gal rajono valdžia iš S.Prascevičienės galėtų nupirkti jos valdas ir grąžinti V.Urlakienėi?

"Žinoma, tai būtų geriausia išėitis, tik abejoju, ar ji įmanoma", - dvejėjo R.Ropolas.

Radviliškio rajono meras V.Simelis sakė, kad nekilnojamojo turto pirkimo iš savininkės S.Prascevičienės klausimą galėtų spręsti rajono taryba. Jeigu S.Prascevičienė iš tiesų parduos savo valdas, jis tą klausimą pateiks svarstyti. Tačiau tarybos sprendimo prognozuoti nesiryžo. Bėlika viltis, kad jis bus teigiamas. B.Kybartienė, "Valstietis"

Dailininkas šypsosi

Rimanto DOVYDĖNO pieš.

Pamąstymai prieš pensiją

Švinta rytas - be saulės, niūrus, Slenka debesys, žemę prislėgę, Ar gali būt, žmogau, tu smagus, Jeigu viskas seniai įsiėdę.

Kaip gyvent, jei nebėr ateities Ir kišenėj tavoj švilpia vėjai, Gali būt tik numiręs orus, Jei kapuose vietelę turėjai.

Daug blogiau, jei tu gyvas esi, Nors kadaise ir daug ką galėjai.

Pasenuai - ir išėik, dievaži

Nesvarbu, kad tu SODRAI mokėjai.

Esi senas - ir ko tau dar reik.

Džiaukis tuo, kad Dievulis užmiršo

Pasikviest, kol dar jaunas buvai

Į aukštybių pasaulį - į viršų.

O dabar tik dėkok ir dėkok

Tiems, kurie jau seniai už mus mąsto,

Juk dar oras nebrango nė kiek!

Kaip smagu jo įkvėpti iš karsto!

Mečislovas Jocius

Rimanto Dovydėno pieš.

Vėl "išbuožino" tremtinės

"Aš niekada nebūčiau patikėjusi, kad laisvoje Lietuvoje taip gali atsitikti - teismas, tarsi koks plėšikas, Lietuvos Respublikos vardu atima tau gražintą turtą vien dėl to, kad kitam žmogui norisi jį pasigviešti", - su nuoskauda kalbėjo alytiškė Birutė Vadeikiene.

Alytaus rajono apylinkės teismas priėmė sprendimą panaikinti Alytaus rajono savivaldybės bei Alytaus apskrities viršininko administracijos sprendimus, kuriais remiantis B.Vadeikienei bei jos seseriai T.Zolotuchinai buvo atkurta nuosavybės teisė į jų tėvui Petruui Balkui Dauguose priklausiusį ir dukroms 1997 metais gražintą beveik penkių arų žemės sklypą. Alytaus teismo sprendimo nepakeitė ir apeliacinį skundą nagrinėjęs Kauno apygardos teismas, į kurį kreipėsi žemės netekę žmonės.

Tokio sprendimo motyvas - Alytaus rajono valdybos potvarkis, kuriuo remiantis B.Vadeikienei buvo suformuotas gražintinas žemės sklypas, neatitiko įstatymo reikalavimų. Teisėjai mano, kad Alytaus rajono savivaldybė, suformuodama gražintą žemės sklypą seserims, pažeidė kito asmens teisėtus interesus, todėl potvarkis yra naikintinas.

Į teismą dėl moterims prie namo gražinto žemės sklypo kreipėsi sovietmečiu Daugų žuvininkystės ūkiui vadovavusio bei bendrovei "Daugų žuvis" vadovujančio, dabar Alytaus rajono tarybos nariu pagal LDDP sąrašą tapusio Petro Kizalos sūnus Giedrius Kizala. Kiekvienais metais Daugų apylinkėse rengiamose ančių medžioklėse, prie kurių daug prisideda ir Kizalos, dažnai dalyvauja ir A.Brazauskas.

Alytaus rajono apylinkės teismo teisėja D.Kvederavičienė ne tik

Skandalas: Lietuvos teismai atiminėja gražintą nuosavybę

Romas JANKAUSKAS

panaikino visus juridinius teisės aktus, kuriais remiantis paveldėtojams buvo gražinta žemė ir jos gražinimas įteisintas Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybinėje įmonėje, tačiau pareikalavo nugriauti ir sklypą juosusią tvorą. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų kolegija iš tremtinių priteisė dar beveik tūkstantį litų ieškovo advokato išlaidoms padengti.

Nepaisant to, kad moterų teismų sprendimus dar gali apskusti Auksčiausiajam Teismui, teismo antsoliai jau atsiuntė raginimą kuo skubiau nugriauti tvorą.

Atėmė lengviau negu atidavė

Kartu su dar dviem seserimis Birutė 1945 metais buvo ištremta, o Daugų centre tėvui priklausęs namas bei prie jo buvusi žemė - nacionalizuoti. Pokaryje šiame name buvo įsikūrusi NKVD būstinė. 1990 metais Alytaus rajono valdybos sprendimu namas Turgaus gatvėje buvo gražintas paveldėtojams. Iki 1992 metų jame dar gyveno Daugų žemės ūkio mokyklos darbuotojai.

"Tuo metu įstatymai numatė tik išlikusių pastatų susigrąžinimą, o po metų, kai buvo įteisintas ir žemės gražinimas, mes parašėme prašymus atkurti nuosavybę ir į 10 arų žemės sklypą prie namo", - pasakojo moteris.

1994 metais G. Kizala privatizavimo aukcione nusipirkė Alytaus rajono savivaldybei priklausiusį ir šalia B.Vadeikienei gražinto namo esantį 73 kvadratinį metrų pastatą. Beje, įdomu tai, kad aukcione dėl minėto pastato jo konkurentu buvo tėvas Petras Kizala.

Aukcione viršų paėmė sūnus ir

įsigydamas pastatą įrengė parduotuvej. Kadangi nei prie vieno, nei prie kito statinio žemės sklypai nebuvo suformuoti, žeme naudojosi visi ir dėl naudojimosi kiemu nekilo jokių ginčų.

1996 metais pagaliau buvo patenkintas B.Vadeikienei prašymas atkurti nuosavybės teisę ir į žemę. Alytaus rajono savivaldybės specialistai prie tremtinių gražinto namo suformavo beveik penkių arų žemės sklypą. Jo gražinimą pretendentei savo įsakymu 1997 metų lapkritį įteisino tuometinis Alytaus apskrities viršininkas I.Aleškevičius. 1998 metų pradžioje šis sklypas buvo įregistruotas Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybinėje įmonėje.

Atgautą žemės sklypą B.Vadeikienei aptvėrė tvora. Šalia esančio pastato savininkas G. Kizala ėmė reikšti pretenzijas, kad taip pažeistos jo teisės, mat prie pastato, nesant laisvės žemės, esą negalima vykdyti jokios komercinės veiklos.

"Tačiau jis puikiai žinojo, kad perka pastatą be žemės. Tai viena, o antra: aš niekaip nesuprantu, kodėl G.Kizalo problema reikia spręsti mano turto sąskaita. Taiigi prie pastato yra ne tik mano, bet ir Daugų seniūnijai priskirtas valtybinės žemės plotas. Tegu atrėžia jo gabalą ir duoda Kizaloms, o ne iš manęs atima", - teismo sprendimu piktinosi moteris.

Iš tiesų, byloje esančiame aukcione įsigyto pastato nuosavybės teisės liudijime, kurį dar 1994 metais pasirašė Alytaus rajono privatizavimo tarnybos vedėja B. Janavičienė, nurodyta, kad jokio žemės ploto prie privatizuoto turto nėra. Jo ir negalėjo būti, nes minėtas pastatas visuomet buvo ne atskiras statinys, bet sudarė bendrą savivaldybės statinių kompleksą. G. Kizalos įsigytas pastatas buvo pastatytas po karo ir naudojamas kaip savivaldybės garažas.

Teismų maratonas

Teisminiai ginčai dėl žemės sklypo tarp G.Kizalos ir B. Vadeikienei prasidėjo dar 1997 metų vasarą. Ne vienas Alytaus rajono apylinkės teismo teisėjas ieškovo pretenzijas atmetė. Aukštesnės instancijos teismai G. Kizalos skundus patenkindavo ir bylą Alytaus rajono apylinkės teismui vėl gražindavo nagrinėti iš naujo, o tas nagrinėjimsa ne kartą buvo atidėliojamas. Ponios Birutės vyras Antanas įsitikinęs, jog tai buvo daroma sąmoningai - ieškovas ir jo atstovai vengė atvykti į teismo posėdžius, laukdami, kol po rinkimų pasikeis valdžia.

Atsakovais šioje byloje, be seserų, buvo ir Alytaus apskrities viršininko administracija, Alytaus rajono savivaldybė, Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybinė įmonė.

Ir ši, ir Alytaus rajono savivaldybė paliko taisyklą sprendimą priimti savo nuožiūra, savivaldybės atstovas į paskutinį teismo posėdį net neatvyko, prašė bylą nagrinėti jam nedalyvaujant.

Apskrities interesams atstovavusi S.Delekiene teisme įrodinėjo, kad ieškovas pastatą perko be žemės sklypo. Jos teigimu, atkuriant nuosavybės teises į žemę B.Vadeikienei ir T.Zolotuchinai, nebuvo padarytas jokių klaidų. Jų naudojamo žemės sklypo ribos buvo suderintos su greta esančių sklypų savininkais - derinti jų su žemės sklypo neturinčių savininku jokie įstatymai nereikalauja.

Paprašyta prisiminti šią istoriją, moteris pasakojo, kad per ketverius darbo metus ji primą kartą susidūrė su

tokiu atveju, kai teisme atimama žmonės gražinta nuosavybė. Ji ir dabar įsitikinusi, kad nuosavybėn gražinto sklypo ribos buvo suderintos tinkamai, atkuriant nuosavybės teises, buvo nustatyti servitutai.

Daugų seniūnas V.Raudonis teisme tvirtino, kad nuosavybės teisių atkūrimas seserims į tėvo turėtą žemę G.Kizalo teisių nepažeidžia, jis turi sąlygas eksploatuoti parduotuvej. Pasak liudytojo, ieškoviui buvo siūlyti kitokie problemos sprendimo būdai, tačiau šis su jais nesutinko.

Seniūnas teisme paminėjo dar vieną įdomų faktą. Buvęs Daugų meras K. Stančaitis, priimdamas potvarkį, kuriuo 1994 metais Daugų savivaldybei buvo pripažinta teisė į vėliau G.Kizalos privatizuotą pastatą, viršijo savo įgaliojimus, nes tokio potvarkio pagal tuo metu galiojusius įstatymus priimti negalėjo. Tačiau šio potvarkio teismine tvarka niekas nėra nugrinčijęs, todėl laikoma, kad tas pastatas privatizuotas teisėtai.

Brazauskiška formulė: "vsio zakono" ("viskas pagal įstatymą")

"Valstiečių laikraščio" žurnalistų konsultavę žemėtvarkos ir statybų specialistai, jokių būdu nenorėję viešai minėti savo pavardžių, sakė, kad, ko gero, paskubomis G.Kizalai privatizuojant pastatą, buvo paprasčiausiai nespėta reikalų sutvarkyti taip, kad greta tekėtų ir žemės sklypas. O vėliau pasikeitė valdžia - atėjo konservatoriai. Neprašėsi gi prie ne visiška teisėtai privatizuoto pastato iš ne tos politinės pakraipos valdžios reikalauti žemės.

Kai greta esančio pastato savininkams buvo gražinta nuosavybė, atsirado prielaidos skųstis tuo, kad toks sklypo gražinimas trukdo parduotuvej veiklai. Užginčijus nuosavybės gražinimą, nors ir vėliau, tačiau atsirado šansas iš valstybės gauti ir žemės sklypą greta privatizuoto pastato.

Taip prasidėjo teismų maratonas. Jis truko tol, kol į valdžią vėl negrįžo savi. Tada teisėjai jau nustatė, kad nors G.Kizala pastatą perko ir be žemės sklypo, tačiau, kol nebuvo atkurtos nuosavybės teisės B.Vadeikienei ir T.Zolotuchinai, jis lyg niekur nieko galėjo naudotis svetimą žemę. O dabar žmogus staiga apsižiūrėjo, kad ir sandėlio durų atidaryti negali, ir prie parduotuvej nėra privažiavimo.

Kai kalbama apie pažeistus ieškovo interesus, teisiškai lyg ir viskas teisinga. Tačiau net ir tokiu atveju kas nors turi atsakyti į esminį šios istorijos klausimą: kodėl apsižioplinus valdininkams, jiems kažko nepadarius ar padarius ne taip (jeigu šioje istorijoje jie iš tiesų yra kalti), atpirkimo ožiais vėl turi likti paprasti žmonės?

Yra ir kita - moralinė - šios istorijos pusė. Ar moralu net teismų pagalba ieškoti to, ko nesi pametęs? Žinoma, jeigu vadovaujamas dabartinio kairiųjų lyderio A.Brazausko kartą mestelėta fraze "vsio zakono", tai, ko gero, jokių svarstymų moralės tema negali net būti. Išvertus į valstybinę kalbą, tai reiškia, kad komunistai visuomet yra teisūs.

Pakalbėkime apie sveikata

tačiau tai nėra tiesa. Pagrindinė ligos priežastis yra paveldimumas, avalynės reikšmė deformacijoms - antraeilė. Gana dažnai deformuotą pėdą tiriant rentgenų galime pastebėti, kad pirmas padikaulis yra truputį ilgesnis nei įprastai; medikų nuomone, tai galėtų būti viena iš pagrindinių šios ligos priežasčių.

Efektyvus būdas, koreguojantis minėtas pėdos deformacijas, yra chirurginė operacija. Įvairūs įtvapai bei įdėklai tarp pirštų veiksmingi tik pradinėje ligos stadijoje, kitais atvejais tai - laikinas ir neefektyvus gydymo metodas. Pacienai dažnai šią operaciją įsivaizduoja kaip labai skausmingą, varginančią procedūrą ir norėtų rinktis paprastesnį gydymą. Tačiau iš praktikos galima teigti, jog, profesionaliai ištyrus pėdą, parinkus ir atlikus operaciją atsižvelgiant į jos biomechaniką, paciento nevalgina skausmai nei iškart po operacijos, nei vėliau, pradėjus vaikščioti. Baimė ilgą laiką po operacijos būti "prižiūtam prie lovos" yra visai nepagrįsta, nes dalis pacientų, kuriems kauliukų iškrypimas buvo nelabai didelis, gali iš karto vaikščioti, mindami operuotomis kojomis, kitiems galbūt prireiks ramentų keletui savaičių.

Tik ištyrus pacientą, galima pasakyti, koks gydymas jam labiausiai tiktų, ar reikalinga operacija, o jeigu taip, ar reikalinga pooperacinė imobilizacija, ar reikėtų vaikščioti su ramentais, o gal pakaktų tik specialios avalynės keletui savaičių.

S.Lapinskas

Gydytojas ortopedas-traumatologas

Iššokę pėdos kauliukai

Iššokę kauliukai yra gana dažna pėdos deformacija. Ši patologija išryškėja apie 30-50-uosius gyvenimo metus ir daug dažniau pasitaiko moterims negu vyrams. Jos metu ne tik didys pėdos pirštas iškrypsta į išorę, bet ir pirmas padikaulis pasislenka į vidinę pusę. Pėda praplatėja, gali atsirasti skausminga nuospauda po antru ketvirtu padikauliu. Taip pat ir nuospauda, paraudimas bei patinimas ties iššokusiu kauliuku. Deginantis skausmas, greitas nuovargis vargina žmogų, mažina jo darbingumą. Be to, būna sunku pritaikyti avalynę. Nauji batai spaudžia ir vargina koją tol, kol jie neišstumpomi pagal pėdos deformacijas. Šalia medicininio reikia paminėti ir kosmetinį šios ligos aspektą, - visi žinom, kaip dailiai atrodo gamtos sukurta sveika pėda ir kaip ir gali būti deformuota dėl šios patologijos.

Dauguma žmonių mano, kad pėdą sugadina netinkama avalynė.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbourno Lietuvių Klubo nariams

Pranešame Melb. Liet. Klubo nariams, kad metinis Klubo narių susirinkimas įvyks rugsėjo mėn. 22 dieną, šeštadienį, 2 val. p.p. Lietuvių Namuose.

Šiais metais Klubo valdybos kadenciją baigia šie valdybos nariai - R.Mačiulaitienė, Zigmas Poškaitis ir Benediktas Kaminskas. Taip pat iš Klubo valdybos pasitraukė Z. Augaitis, todėl prašome klubo narius siūlyti kandidatus sekančiai 2001-2003 m. klubo valdybai.

Kandidatų siūlymo formas galima gauti pas baro vedėją arba pas Klubo vald. narius.

Taip pat pranešame, dar yra nemažai narių nesusimokėjusių nario mokesčių, todėl prašome šią pareigą nedelsiant atlikti.

Asmenims, nesusimokėjusiems nario mokesčių už 2 metus, balsavimo kortelės nebus siunčiamos.

Darbotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Mirusių narių pagerbimas,
3. Naujų narių pristatymas,
4. Susirinkimo sekretoriaus kvietimas,
5. Mandatų k-jos kvietimas,
6. Praėjusių metų s-mo protokolo skaitymas,
7. Pirmininko pranešimas,
8. Įpdininko pranešimas,
9. Revizoriaus pranešimas,
10. Revizijos k-jos pranešimas,
11. Diskusijos dėl pranešimų ir jų tvirtinimas,
12. Mandatų k-jos pranešimas,
13. Revizijos k-jos rinkimai,
14. Mandatų k-jos rinkimai,
15. Klausimai ir pasiūlymai,
16. Susirinkimo uždarymas.

Melb. Liet. Klubo Valdyba

A.† A. VINCAS LIPKEVIČIUS

Gimė 1922 liepos 5 d. Stakliškėse, Prienų rajone, ūkininko šeimoje, vyriausias iš keturių vaikų - brolis ir dvi seserys.

Būdamas 17 metų Vincas įstojo į Lietuvos kariuomenę. Užėjus rusams turėjo pasilikti prie rusų, o užėjus vokiečiams - prie jų. Prieš karo pabaigą pateko į anglų belaisvę Italijoje. Buvo paimtas į lenkų dalinį priklausančiam anglams. Karui pasibaigus pateko į Angliją. 1946 m. buvo paleistas iš kariuomenės. Gyveno Oldham/Manchester. 1951 vedė Laimą Gerdžiūnaitę. Užaugino 4 vaikus.

1972 m. persikėlė gyventi į Australiją. 1981 metais Vincas Lipkevičius įstojo į Šaulių kuopą, buvo ir Ramovėnas. Dalyvavo Šaulių kuopos parengimuose, tautinėse šventėse, buvo linksmo būdo, mėgo pajuokauti.

Netikėtai pasukus vėjo bangai pablogėjo Vinco sveikata, pakenkusi nervus.

Melbourno D.L.K. Vytenio šauliai reiškia užuojautą sesei- šaulei Laimai Lipkevičienei ir jos vaikams bei giminėms netekus brangaus vyro-tėvelio. Kartu liekame liūdesyje broliai - šauliai.

**Išsėkis Viešpaties prieglobstyje.
Šaulių kuopos vadas
Viktoras Šukevičius**

Rožė

Vokiečių poetas Rilke kurį laiką gyveno Paryžiuje. Su savo drauge jauna prancūzaitė kasdien triukšminga gatve žingsniuodavo į universitetą. Viename tos gatvės kampe jie nuolat matydavo elgetaujančią moterį. Moteris sėdėdavo vis toje pačioje vietoje, sustingusi tarsi statula, ištiesusi į praeivius ranką, akis įsmeigusi į grindinį. Rilke jai niekadose nieko neduodavo, o jo draugė dažnai paauskodavo kokį pinigėlį. Kartą prancūzaitė su nuostaba paklausė poeto:

- Kodėl niekada nesušelpi tos vargšėlės?

- Reikėtų padovanoti ką nors jos širdžiai, o ne rankoms, - atsakė poetas. Kitą dieną Rilke atskubėjo nešinas nepaprastai gražia, vos prasiskleidusia rože. Prisiartinęs prie elgetaujančios moters, įspaudė rožę jai į rankas ir buvo benuėinąs. Tačiau staiga elgeta pakėlė akis, pažvelgė į poetą, vargais negalais atsistojo, pačiuo jo ranką ir pabučiavo. Tada priglaudė rožę prie krūtinės ir nuskubėjo tolyn. Visą savaitę gatvėje jos nebuvo matyti. Po aštuonių dienų elgeta ir vėl sėdėjo savo įprastoje vietoje gatvės kampe. Tylai ir

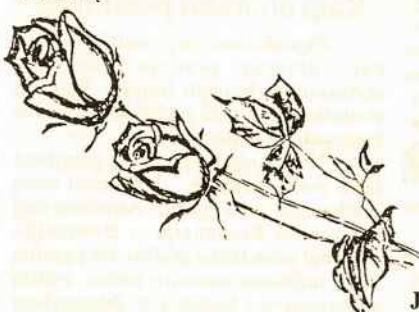
sustingusi kaip visuomet.

- Iš ko ji gyveno visas šias dienas? - paklausė prancūzaitė?.

- Ji džiaugėsi rože, - atsakė poetas.

"Vienintelė problema egzistuoja pasaulyje: kaip sugrąžinti žmonijai dvasingumo reikšmę, kaip paskatinti dvasios ieškojimąms. Žmonija būtinai turi būti palaistyta iš aukštybių, į ją turi nusileisti kažkas panašaus į grigališką giesmę. Juk negalima gyventi rūpinantis tik šaldytuvais, politika, sąskaitomis ir kryžiažodžiais. Negalima taip toliau gyventi", - rašė Antuanas de Sent-Egziuperi.

Šie trumpi pasakojimai nėra kuo nors ypatingi. Tačiau skaitydami juos gal bent akimirka pajusi rožės aromato dvelksmą.

Melbourno Katalikių Moterų Draugijai

švenčiančią savo 50-ties metų veiklos Jubiliejų sveikina ir linki visokeriopo susiklausymo, sveikatos, stiprybės atliekant kilnų darbą: Artimui, Dievui ir Tėvynei.

Te laimina jūsų darbus Viešpats.

Katalikų Federacijos valdyba ir "T.Aidų" redakcija

Melbourno Katalikių Moterų Draugiją

Švenčiančią garbingą 50 metų veiklos Jubiliejų Dievo ir artimo meilės tarnyboje,

Sveikina Melbourno Pensininkų Sąjungos valdyba ir nariai.

A.† A. Vincui LIPKEVIČIUI

iškeliavusiam į Amžinybę. Užjaučiame ir kartu liūdim su žmona Laima, dukrom ir sūnum, šitam skaudžiam laikotarpi.

Aleksandra Galiauskienė
Gražina Ramanauskienė

A.† A. Petruui Kęstučiui MAČIULIUI

mirus, po ilgos ir sunkios ligos Geelongo miesto ligoninėje. Skausmo valandoje tėvams: Janinai ir Vytui, sesei Aldonai, broliui Jonui (John) bei visai šeimai reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdi Geelongo Lietuvių S-gos klubo vald. ir nariai

Parama gausioms šeimoms

Australijos lietuvis ketvirtą kartą parėmė sunkiai besiverčiančius tautiečius

Dainoras LUKAS

Labdaros fondo "Talka lietuvių tautai" steigėjas Australijos lietuvis Jonas Petras Kedys tęsia kilnų darbą. Kaune jis ketvirtą sykį įteikė pinigines pašalpas šeimoms, auginančioms 10 ir daugiau vaikų. Jos gavo po 2000 litų.

Paramą gavo dešimt šeimų iš Kauno, Vilniaus, Marijampolės, Šiaulių, Kėdainių, Šilalės, Telšių miestų ir rajonų. Šiose šeimose auga po 10-12 vaikų. Kalbinti tėvai sakė, kad pinigus skirs maistui, drabužiams ir mokyklinėms reikmėms.

Susirinkusius į Kauno miesto savivaldybės salę pasveikino miesto meras Erikas Tamašauskas. Jis padėkojo J.P.Kedžiui už kilnią misiją ir pasidžiaugė, kad pašalpos jau antrą kartą įteikiamos Kaune. Už pagalbą dėkojo ir kunigas Robertas Grigas. "Tai iš tiesų yra talka lietuvių tautai," - sakė dvasininkas.

Salėje sėdėjusiųjų laukė ir malonus siurprizas: Auškalnių šeimos iš Šilalės rajono Kvėdarnos miestelio merginos padainavo kelias dainas. Vieną jų skyrė J.P. Kedžiui. "Gražu, kad mokame dainuoti ne tik roko, bet ir liaudies motyvais paremtas dainas," - pastebėjo J.P. Kedys.

J.P. Kedys šiomet apie paramą paskelbė 31 laikraštyje. Į skelbimus

atsiliepė 35 šeimos. "Išrinkau tas, kurioms labiausiai reikia paramos. Šeimos turėjo pateikti pažymą iš socialinės rūpybos skyrių apie gaunamas pašalpas ir seniūno pažymą apie turtą. Todėl padėjau tikrai toms šeimoms, kurioms labiausiai reikia," - sakė J.P. Kedys, kuris yra vienintelis jo įsteigto fondo rėmėjas. Kai prieš keletą metų jis spaudoje paprašė kitų prisidėti prie daugiavaikių šeimų paramos, aukotojų neatsirado.

"Labai gaila, bet valdžia neskiria dėmesio tokios šeimoms. Gausios šeimos nerūpi nei Seimui, nei Vyriausybei, nei Prezidentui. Kai pasižiūriu statistiką - baisu darosi: Lietuvoje sparčiai mažėja gyventojų. Tautiškumo supratimas nyksta," - mano J.P. Kedys. Jis nepalankiai vertina Lietuvos siekį tapti Europos Sąjungos nare. Anot J.P. Kedžio, Lietuva, tapusi ES nare, praras dar daugiau žmonių.

Kitais metais jį jo paramą galės pretenduoti 6-9 vaikus, paskui - 3-5 vaikus auginančios šeimos. J.P. Kedys per metus 3-4 mėnesus gyvena Lietuvoje, Vilniuje, o likusį laiką praleidžia Australijoje. "Gyvenčiau Lietuvoje visą laiką, tačiau kankina reumatas, todėl žiemą man čia būtų labai sunku", - sakė J.P. Kedys.

J.P. Kedys tarp vaikų, kurių šeimoms padėjo pinigais.

E. Katino nuotrauka

Gyvenimas po gyvenimo (Life after Life)

Raymond Moody

(Iš anglų kalbos vertimas V. Vaitiekūnienės)
(Tęsinys iš Nr. 16)

Kai kurie asmenys man pasakojo, kad arti mirimo pergyvenimo metu jie prisartinio prie ribos - vandens, miglos, durų, tvoros, linijos. "Aš numiriau per širdies priepuolį ir staiga atsiradau žaliuojančiuose laukuose. Kitą lauką pusėj mačiau tvorą, prisartinu prie jos. Už jos pamačiau vyrą, norėjau jį pasiekti, bet jutau, kad kažkas mane traukia atgal. Ir tas žmogus apsisuko ir juėjo nuo tvoros gilyn." Arba: "Tuoj po gimdymo turėjau labai smarkų kraujoplūdį, pamečiau sąmonę. Atrodė, kad atsiradau mažam laive, kuris plaukė į kitą pusę. Tėn mačiau visus artimuosius jau mirusius - tėvus, seserį, kitus. Jie mojavo man, kad plaukčiau pas juos, o aš jiems saukiau, kad man dar ne laikas, kad dar nenoriu mirti. Tuo pačiu metu mačiau daktarus ir seseris, kurie bandė man atgaivinti. Bandžiau jiems sakyti, kad nenoriu mirti, bet jie negirdėjo. Laivas beveik pasiekė krantą, bet staiga apsisuko ir plaukė atgal. Daktarų buvo pasakyta, kad jie mane buvo beveik praradę." Kitu atveju: "Daktarai buvo netikri ar mane išgelbės. Kai praradau sąmonę, jaučiau lyg kas mane kalia aukštyn. Pasirodė skaidri balta šviesa. Artinantis prie jos jaučiau visišką ramybę. Ji paklausė ar noriu mirti. Atsaciau, kad apie ją nieko nežinau. Šviesa pakvietė mane prisartinoti prie linijos, už kurios pasirodė mano miręs dėdė. Jis man neleido toliau eiti sakydamas, kad mano darbai ant žemės dar nebaigti. Kad ir labai nenorėjau, tuoj atsiradau savo kūne."

Per pirmuosius momentus po mirties atsiranda desperatiškas noras grįžti atgal į kūną. Tačiau, kai mirštantysis pasiekia tam tikrą gilumą, jis atgal grįžti nebenori, ypač po to kai sutinka šviesą, kurios nenori palikti. Išskyrus jaunų vaikų motinas, kurios, nors nori pasilikti, jaučia pareigą mėginti grįžti atgal užauginti vaikus. Arba kiti, nors jaučiasi saugiai ir patogiai naujoje būkloje, nori grįžti atgal pabaigti svarbius darbus ar nebaigtas studijas. Viena motina sakė: "Žinojau, kad mirštu, tačiau labai rūpėjo vaikai. Viešpats leido man grįžti atgal." Kai kuriems atrodė, kad artimųjų maldos juos traukė atgal, nors grįžti jie nenorėjo. "Slaugiau savo sergančią tetą", pasakojo viena. "Ji keletą kartų sustojo kvėpuoti. Jos šeima meldėsi prašydami sveikatos. Vieną dieną ji man sako: "Joan, aš jau ten buvau apsupta neapsakomo grožio, kur noriu pasilikti, bet negaliu kol maldaudate pasilikti čia. Prašau daugiau nesimelsti. Nebesimeldėm ir ji tuojau mirė". Arba: "Miriau ir vėl atsigavau. Ką jutau prieš atsigauant buvo taip nuostabu, kad nenorėjau grįžti atgal. Kai atidariau akis, pamačiau kukčiojančius mano vyrą ir seserį. Jaučiau, kad buvau jų meilės išprašyta grįžti." Sugrįžę atgal niekaip negali pamiršti to nuostabaus pergyvenimo... "Grįžus vėliau ištiesa savaitę, nes turėjau gyventi šiame pasaulyje po to kai mačiau aną." Daugelis sugrįžusių atgal suprato, kad geriau nepaskoti kitiems kas jiems atstiko, nes kai kas galėtų pagalvoti, kad jie nenormalūs. "Žmonės žiūri į mus lyg būtų mums susimaišęs protas." Kiti tiesiog neranda žodžių

papasakoti apie tai ką pergyveno, nes to neįmanoma apsaityti.

Daugelis man sakė, kad jų gyvenimai po šitų pergyvenimų pasidarė daug geresni ir platesni. Jie patys daugiau susimąstę, daugiau susirūpinę pirminiais filosofiniais klausimais, mėgina užsiimti reikšmingais dalykais, kas turtintų jų protą ir sielą. Taip pat mėgina nebūti neigiamai nusiteikę ir neteisiam kitų. Bendrai bando daryti kas gera visiems, o ne tik jiems patiems. "Po to kai tai įvyko, mano protas pasidarė svarbiau negu kūnas. Nebesvarbu ar turiu kūną ar ne. Daugiau matau ko kitiems reikia." Beveik visiems pasidarė svarbu stengtis kitus mylėti unikalia ir gilia meile. Kitiems pasidarė svarbu siekti mokslo ir žinojimo, ko galima siekti ir pomirtiniame gyvenime. Visi po šio pergyvenimo įsigijo naujus siekius, naujus moralinius principus ir norą pagal juos gyventi, bet be jausmo, kad jie yra neklaidingi. Vienu ar kitu būdu visi pripažio, kad nebebijo mirties. "Aš buvau tik 10-ties metų vaikas kai tai atsitiko, bet dabar per visą savo gyvenimą esu absoliučiai tikras, kad yra gyvenimas po mirties. Daug dalykų atsitiko mano gyvenime, žinau, kad gyvensiu, nes ten jau buvau anksčiau. Gyvenimas yra kaip kalėjimas. Mūsų kūnai laiko mus įkalintus. Mirtis yra ištrūkimas iš kalėjimo."

Perejęs per visus raportus neradau nei vieno asmens, kuris pasakojo matęs dangų su perliniais vartais, auksinėm gatvėm arba grojančius angelus, vėlnius su smaluotom šakėmis. Savo nusteibimui jie rado, kad kai pasirodė prieš šviesos Būtybę apsunkinti labai didelių nusikaltimų, Būtybė reagavo be pykčio ir įniršimo, greičiau su protu ir supratimu, net jumoru. Pagal vieną moterį: "Kai įėjome per mano gyvenimo vaizdus, Būtybės pažiūris buvo, kad aš iš to mokiausi, net tada." Nes sielos vystymasis nesustoja su kūno mirtimi.

Daugelio metų laikotarpyje apie visa tai esu daug kalbėjęs, rašo autorius. Taip pat klausias, ar viso šito pats nesukūriau. Ne, nesukūriau. Kaip aš žinau, kad visi šie žmonės nemeluoja? Esu buvęs liudininkas kai sibrendę, emociniai tvirti suaugę palūžta ir verkia pasakodami apie tai kas įvyko prieš trisdešimt metų ar panašiai. Nuomonė, kad visi tie atvejai yra sufabrikuoti, man yra absoliučiai nepanašūs į tiesą. Žmonės, su kuriais aš kalbėjau, nėra psichopatai. Jie visi buvo emociniai stabilūs, noramlūs. Daugumas dirba svarbiose atskomingose pozicijose, turi stabilias santuokas, rūpinasi savo šeimomis ir draugais. Tai žmonės, kurie skiria sapnus nuo tikrovės. Jie mane įtikino, kad jų patirtis nebuvo sapnas, bet realybė. Rašydamas šitą knygą aš suvokiau ir pilnai supratau kad tai, ką čia patiekiau, nėra mokslinė studija ir neturiu iliuzijų, kad "Irodžiau, kad yra gyvenimas po mirties. Nežiūrint to, aš manau, kad šitie arti mirties atvejai yra svarbūs ir reikšmingi. Šitos patirtys tiems žmonėms buvo tikrovė, o per bendravimą su jais, jos pasidarė ir man tikrovė. Mes negalime pilnai šito gyvenimo suprasti kol mums nesublyksteli kas darosi po jo." **Pabaiga**

- Kolega, gal jūs žinote, ko mums tikrai netrūksta?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

- Kai kurių vis dar pasitaikančių sunkumų.

Vakaro skaitiniai

Daiktų istorija

Termosas

1889 m. anglų profesorius Dž. Djuar išrado indą, vėliau pavadintą jo vardu, kuriame buvo galima laikyti suspaustas dujas, indas buvo stiklinis (arba metalinis) su dvigubomis sienelėmis. Geresniam šilumos atspindėjimui viena sienelė buvo padengiama plonu veidrodiniu sidabro sluoksniu. O kad dar sumažintų šilumos perdavimą, tarp sienelių buvo sudaromas vakumas.

1904 m. vokietis Reinold Biurger suprato, kad šį indą puikiausiai galima naudoti butyje, tik pavadinimas "indas" netinkamas. Tada jis pažadėjo premiją tam, kas sugalvos geriausią pavadinimą. Laimėjo žmogus, pavadinęs indą "termosu", kas išvertus iš graikų kalbos reiškia "šiltas", "karštas".

Antpirštis

XVII a. gyvenęs juvelyras Nikolajus Bentotenas buvo įsimylėjęs savo šykštąs kaimyno dukterį Anitą, kuri kiauras dienas siūdavo ir nuolat adata susibadydavo pirštu. Kartą Anita gavo dovanų mažą auksinį "kymaitę" ir laiškėlį, parašytą to meto stiliumo; "Prašau gerbiamąjį panelę priimti dovaną - mano išradimą, kuris apsaugos nuo sužalojimo jūsų nuostabius darbščiuosius pirštukus". Ir parašas; Nikolajus Bentotenas. Gaila, kad dabar niekas neprisimena pavardės šio žmogaus, pasirūpinusio, kad ir dabartinės mūsų siuvėjos turėtų sveikus pirštus.

Kvepalai

Jau senovėje buvo žinomi kvepentys tepalai, augaliniai aliejai ir esencijos. Jais būdavo tepamasi pagal poreikavimus.

Iki 20 a. buvo reikalaujama, kad jauna mergina kvepėtų gvazdikais. Rožių aliejus, jazminų ir konvalijų kvapai tiko ištękjusiai moteriai. Jei dama išdrįsdavo pasikvėpinti rytietiškais kvepalais, ji buvo laikoma laisvo elgesio moterimi. Prosenelės turėjo gerą įprotį - mažas pagalvelės prikimšti levandų ir jas pasidėti tarp skalbinių ir drabužių.

Labai sunku iš daugybės kvepalų išsirinkti tuos, kurie mums labiausiai tiktų. Kvepalai turi atitikti asmenybės savitumą, bet jos nenustelbti ir jai neprieštarauti.

Kuo kvepalai naudojami saikingiau, tuo jie būna efektyvesni. Turbūt visi žino, kad nešvari oda, įtrinta kvepalais, sklaidžia dar nemalonesnį kvapą.

Kaip įsigyti tinkamų kvepalų? Neužtenka vien tik paustyti buteliuką (flakonėlį). Geriausia trupučiu kvepalų patrinti plaštakos paviršių. Po kelių minučių jau galima nustatyti, ar kvapas malonus, ar ne. Kvėpinti drabužių nepatariama, nes nuo kvepalų lieka sunkiai išvalomos dėmės.

Kaip atsirado pieštukas

Pieštuko istorija prasideda nuo to, kai romėnai pradėjo švininiais skrituliukais braižyti linijas. Pamažu skrituliukus pakeitė pagaliukai, kuriuos buvo patogus naudoti.

17 a. Anglijos pieštukų gamyboje buvo įvesta naujovė: pagaliukai buvo pradėti gaminti iš grafito. Atrodimą tuoj pasisavino Prancūzija ir Bohemija. Kadangi joms trūko grafito, tai į grafitą buvo maišoma sumalto molio, mišinį suspausdavo į lazdeles ir išdegindavo

krosnyse. Kartą išradinęs meistras sumanė grafito lazdele apdengti medžiu. Štai šitaip atsirado šiandieninis pieštukas.

Grafito mišinys su moliu buvo ir pigesnis, ir geresnis. Be to, buvo galima gaminti įvairaus kietumo pieštukus. Šis išradimas atnešė ne tik pelną, bet ir pasaulinę šlovę prancūzui Zakui Kontė, vokiečiams Kasperui Faberiui ir Juzefui Hartmutui. 1760 m. Faberis ir Hartmutas, sujungę savo kapitalus, įkūrė pirmąjį pasaulyje pieštukų fabriką.

Pasaulyje 1900 m. parodoje vienos Bohemijos firmos pieštukas buvo apdovanotas aukso medaliu.

J.Hartmuto tėviškės Budvaisio pieštukai iki šiol yra garsūs visame pasaulyje. Jie gaminami iš Šri Lankos grafito ir minkšto keoho medžio, kuris neskilinėja.

Auksas

Daug pasakojimų, padavimų, legendų yra sukurta apie auksą, daug žmonių pražuvo, pavilioti geltonojo metalo spindesiu. O ką mes žinome apie auksą? Tai minkštas, kalus, sunkus geltonos spalvos metalas, nesioksiduojantis ore. Iš 1 gr. aukso galima ištempti 2,5 m ilgio siūlą. Gamtoje auksas randamas dažniausia grynas. Skirami pirminiai aukso telkiniai ir sąnašynai. Pirminiuose telkiniuose tarp įvairių rūdų būna įsiterpę aukso grūdėlių, lakštelių, žvynelių. Uolienoms dūlant, pirminiai telkiniai suyra, ir vanduo nuneša aukso kruopelės į upes. Ten auksas susimaišo su smėliu ir susidaro sąnašynai. Kartais sąnašynų smėlyje randama stabių aukso grynuolių.

Didžiausias aukso grynuolis, svėręs 71 kg buvo rastas Australijoje. Rusijoje didžiausias grynuolis buvo rastas praėjusiame amžiuje Miaso rajone (Urale). Jis svėrė 36,2 kg. Šiuo metu auksas turi ypatingą vartojamą vertę, atlieka pinigų funkciją. Iš jo kalamos monetos, daromos tikslų prietaisų detalės ir įvairūs papuošalai.

Didžiausi aukso telkiniai yra Pietų Afrijoje, Kanadoje, Kalifornijoje, Australijoje, Vidurinėje Azijoje, Urale, Rytų Sibire, Tolimuosiuose Rytuose. **Parinko MG**

Čia priėjo Kindziulis ir tarė -

- Maži žmonės, dideli žmonės, vis viena žmonės...

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

- Bet jei nebūtų mažų, kaip mes pastebėtume didžiusius?

Dviese kažko susiginčijo ir ėmė bartis.

- Tamsta idiotas!

- Tai įžeidimas...

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

- Ne, tai diagnozė.

Pardavėja skundžiasi:

- Pilnos lentynos visokiausio šlamšto. Kaip jį iškišime, neišmanau!

Čia prieina Kindziulis ir taria:

-Paskleiskit gandą, kad nuo 1-os keisis pinigai.

Turistas pasakoja įspūdžius iš kelionės po Indiją:

- Tenai būsimi vyrai ir žmona iki vestuvių retai matosi.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

- O pas mus... po vestuvių.

- Kaip sužinoti, ką apie tave galvoja moteris?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

- Vesk ją.

